

Nota van Inspraak

Beleidskader Maatschappelijke zorg 2017-2025

Inhoud

Inleiding

1 Organisaties die hebben ingesproken

2 Inspraakreacties en antwoorden

blz.

2

3

4

Inleiding

De 14 regiogemeenten van Holland Rijnland hebben gezamenlijk een visie opgesteld voor de organisatie van de Maatschappelijk zorg vanaf 2017 in de regio. Dit beleidskader is op 21 juni 2016 vastgesteld voor inspraak door het College van Burgemeester en Wethouders van Leiden. Het heeft ter inzage gelegen van 29 juli tot en met 24 augustus 2016. Ook in de andere gemeenten van Holland Rijnland is dit beleidskader voor inspraak vrijgegeven.

Er zijn 19 inspraakreacties binnengekomen. De inspraakreacties zijn gevarieerd en richten zich zowel op de inhoud, de visie, toekomstige ontwikkelingen en tekstuele suggesties.

Veel terugkerende onderwerpen zijn:

- Inclusie: veel sprekers uiten hun zorgen over de draagkracht van de samenleving en/of vragen aandacht voor de omgeving (de direct omwonenden) om inclusie te bevorderen. Men vraagt daarbij om een expliciet en breed plan van aanpak en concrete acties te benoemen.
- Lokaal/sub-regionaal/regionaal: de vraag in hoeverre elke gemeente in staat is om multi-problematiek zelf te hanteren; moet je bepaalde deskundigheid/ specialismen niet centraal of sub-regionaal organiseren?
- Huisvesting: veel sprekers onderschrijven de noodzaak van de beschikbaarheid van kleine betaalbare woningen die zowel de instroom beperken als de uitstroom vanuit de voorzieningen mogelijk maakt en vragen hieraan prioriteit te geven.
- Zorgmijders: Iemand wenst geen ondersteuning, hoe gaan we daarmee om?

Na de inspraakperiode in het zomerreces van 2016 zijn alle inspraakreacties verwerkt in bijgaande inspraaknota en is het beleidskader tekstueel aangepast. De inspraakreacties hebben geleid tot verschillende aanpassingen in het beleidskader.

De wijzigingen betreffen:

- de thema's 'participatie en herstel' en 'outreaching werken en bemoeizorg' zijn expliciet toegevoegd aan de uitgangspunten van (p 19 en 23);
- de 8 randvoorwaarden van de Commissie Toekomst zijn integraal opgenomen in de tekst (p 10)
- verduidelijking, verwijderen en verbetering van de tekst door aangepaste formulering;
- verhelderen begrippen en toevoegen van begripsbepalingen
- redactionele (spellings-)correcties.

Verschillende reacties hebben niet direct geleid tot aanpassingen van de tekst, maar zijn waardevolle aanbevelingen die we zullen betrekken bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma.

In de inspraaknota wordt in de laatste kolom aangegeven of en op welke wijze de diverse inspraakreacties tot aanpassing van het beleidskader hebben geleid.

1. Organisaties die hebben ingesproken

De Binnenvest
Dunavie
GGD Hollands-Midden
Kwadraad
Libertas Leiden
Prodeba
Rosa Manus
Stichting De Steenrots
Stichting ZON
Welzijn Teylingen
Wmo-adviesraad Hillegom
Adviesraad Sociaal Domein Kaag en Braassem
Wmo-adviesraad Leiden
Wmo-adviesraad Leiderdorp
Wmo-adviesraad Lisse
Wmo-adviesraad Noordwijkerhout
Wmo-adviesraad Teylingen
Visie-R
Voorzittersoverleg Wmo-adviesraden Leidse regio en Katwijk

2. Inspraakreacties en antwoorden

Hoofdstuk/ paragraaf	Blz.	Organisatie	Inspraak reactie	Vorstel tot wijziging	Reactie College	Gevolgen voor het beleidskader
	Alg	wmo adviesraden Leidse regio en Katwijk	De adviesraden onderschrijven de inzet om voor maatschappelijke zorg en beschermd wonen de gehele keten, die bestaat uit vroegsignalering, preventie, opvang, herstel en uitstroom, lokaal in te vullen. Daarmee komt de verantwoordelijkheid van de samenhangende aspecten in een hand.	-	-	Geen
	Alg	De Wmo- adviesraad Leiderdorp	De Wmo-adviesraad van Leiderdorp sluit zich aan bij het advies zoals dat is gegeven door het voorzittersoverleg Wmo-adviesraden Leidse Regio en Katwijk.	-	-	Geen
	Alg	WMO- adviesraad Lisse	De reactie op het stuk kan volgens de wmo-adviesraad Lisse kort zijn. Veel zaken moeten nog worden ontwikkeld maar vrijwel overal is aan gedacht. Een pluim voor het reeds verrichte werk is op zijn plaats. Het stuk van de Advies Commissie Toekomst beschermd wonen dat o.a. als basis heeft gediend is goed verwerkt. Als de verdere uitwerking op hetzelfde niveau geschiedt als tot nu toe te zien is ziet de wmo-adviesraad Lisse geen problemen.	-	-	Geen

	Alg	Stichting De Binnenvest	Algemeen: Wij hebben waardering voor de beleidsnota, en de transformatie opgave die geschetst wordt voor beschermd wonen en de maatschappelijke opvang in het kader van de Wmo. Wij onderschrijven de doelstellingen met betrekking tot inclusie, en het organiseren van de noodzakelijke maatschappelijke zorg - zo veel als mogelijk - in de eigen leefomgeving. De visie: zo gewoon mogelijk wonen voor iedereen, met noodzakelijke zorg en ondersteuning, spreekt ons zeer aan.	-	-	Geen
	Alg	Wmo adviesplatform gemeente Teylingen	Het WMO Adviesplatform Teylingen wil zijn waardering uitspreken voor het werk dat in Holland Rijnland verband is verzet bij de totstandkoming van het beleidskader. De verslagen van de gevoerde gesprekken met cliënten, gemeenteraadsleden en aanbieders maken duidelijk dat veel aandacht is besteed aan de ontwikkeling van de visie en het beleidskader. Ook de beschrijving van de context, zoals de relevante wettelijke kaders en de cijfermatige ontwikkelingen voor wat betreft aantallen cliënten, aanbieders en het financiële plaatje, draagt bij aan een goed begrip van de opgave in de regio Holland Rijnland. Daarbij lijkt het ons goed om op te merken dat het hier gaat om een relatief kleine en kwetsbare doelgroep met een zware zorgvraag waarvoor een-in verhouding met de rest van de Wmo -groot	-	-	Geen

			budget beschikbaar is.			
	Alg	Dunavie	Goed visiedocument.		-	Geen
	Alg 1.	Dunavie	Ik mis: Een inclusieve samenleving heeft meer aandacht aan de direct omwonenden rond de inwoner van één de doelgroepen. Door te algemeen te blijven zoals creëren van maatschappelijk draagvlak missen we een belangrijk punt van de begeleiding in de thuissituatie.	Vertaal reactie in het document. De WMO aanvraag moet niet alleen cliëntgerichtheid zijn maar ook de directe omgeving aandacht in begeleiding geven. Hoe ga ik om met mijn buurman als die "raar doet". Dat betekent dat in de WMO indicatie ook de uren voor de burens geborgd moeten worden.	We erkennen dat omwonenden rond de inwoner van een van de doelgroepen ook ondersteuning moeten kunnen krijgen als daar behoefte aan is. Samen wonen in een buurt gaat niet automatisch goed. Dit kan nu niet via de Wmo aanvraag van de inwoner geregeld worden. Of dat via een Wmo aanvraag mogelijk moet worden is een vraag. Wat wel voor handen moet zijn is die ondersteuning als daar behoefte aan is. Hoe dat er uit kan zien en hoe we dat lokaal gaan organiseren wordt een onderdeel van het uitvoeringsprogramma	Tekstuele aanvulling onder het kopje 'lokale randvoorwaarden realiseren' op pagina 28 met de volgende tekst: "Tegelijkertijd is het belangrijk om op lokaal niveau het ondersteunen van omwonenden rond een inwoner van een van de doelgroepen vorm te gaan geven."

Alg 2.	Dunavie	<p>Ik mis: Zorgmijders worden nu nog veelal vanuit zorg benaderd. Zorgtoeleiding vanuit de invalshoek creëer een brug naar vertrouwen, uit het isolement halen. De WMO heeft geen budget voor geïndiceerde crisisbegeleiding voor overlast gevende zorgmijders. Meer creativiteit op preventie is nodig.</p>	<p>WMO budget is vaak aan cliënt gekoppeld. Bij deze verandering hoort sneller opschalen van uren. Niet eerst indiceren en dan 4 weken wachten. Dan is de crisis al verergert. De omgeving al murw. Kost de maatschappij veel meer inspanning om zaken weer op de rit te krijgen.</p>	<p>Wij onderschrijven de opmerking dat zorgmijders vanuit een brede invalshoek moeten worden benaderd. In crisissituaties kunnen gemeenten ondersteuning inzetten, bijvoorbeeld vooruitlopend op een indicatie. Gemeenten moeten hier aandacht voor hebben bij de uitwerking van dit beleidskader. Zorg op maat staat voorop.</p>	Geen
Alg.	GGD Hollands Midden	<p>Algemene reactie en aanbevelingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het kader is nu erg gericht op (<i>Beschermd</i>) <i>Wonen en Opvang</i>, Maatschappelijke zorg omvat meer. - Wij pleiten voor meer aandacht voor preventie, zowel voorkomen van uitval als voorkomen terugval (herstel en participatie!) - Aandacht voor acute hulp is belangrijk (crisisopvang, maar ook bereikbaarheid van hulpverlening 24/7 voor hen die dat nodig hebben). <p>Uiteraard is de GGD graag bereid om mee te denken en te adviseren op</p>	-	<p>Wij denken dat in het beleidskader (4.2.2) voldoende aandacht wordt gegeven aan vroegsignalering en preventie.</p> <p>Wij onderschrijven uw opmerking over acute hulp. Uitwerking daarvan zal plaatsvinden in het uitvoeringsprogramma</p> <p>We maken graag gebruik van het aanbod van de GGD om mee te denken.</p>	Geen

			inhoud, nu of in een volgende fase.			
	Alg	Kwadraad	Statushouders/asielzoekers zien wij niet terug in het beleidskader. Bij onvoldoende aansluiting/inclusie/aandacht bestaat het risico op hulpvragen en/of problemen, waaronder psychosociaal, praktisch, integratie, sociaal isolement, cultuursverschillen, etc. Bij het doel inclusieve samenleving moet zeker aandacht zijn voor juiste signalering van hulpvragen/problemen en vervolgens passende ondersteuning van de personen/groep in kwestie. Op meerdere plekken in de regio zien wij plannen om deze doelgroep goed in beeld te hebben en te houden (vroegsignalering, ondersteuningstrajecten, etc)	-	Een inclusieve samenleving geldt als uitgangspunt voor al onze inwoners.	Geen
	Alg.	Prodeba	Gemist wordt een kopje ten behoeve van de visie over de 'eigen bijdrage' voor de doelgroep. Op basis van welke informatie wordt deze vastgesteld, welke regels gelden voor welke sub-groepen?	-	Het beleidskader beschrijft de visie op de Maatschappelijke zorg. Het onderwerp eigen bijdrage is een lokale verantwoordelijkheid. Bij de eigen bijdrage houdt de gemeente altijd zoveel mogelijk rekening met de financiële positie van de cliënt.	
	Alg.	Stichting De Steenrots	Complimenten voor het beleidskader, de cliënt staat hierin centraal en het gaat uit van geloven in de eigen kracht	-	-	Geen

			van de cliënt.			
	Alg.	Stichting De Steenrots	Er staat niets geschreven over het minimale en maximale gewenste volume van beschermende woonvormen. In het verleden was minimaal volume 24 plaatsen. We zouden graag zien dat hier een uitspraak over gedaan wordt, omdat er binnen beschermd wonen WLZ cliënten en BW cliënten wonen waarvan een deel 24-uurs zorg nodig heeft.	-	Het beleidskader doet geen uitspraken over aantallen en plekken. Het beleidskader laat zien dat gestreefd wordt naar minder intramurale voorzieningen en meer zelfstandig wonen in de wijk. Uitwerking daarvan zal worden gedaan in samenspraak met aanbieders en cliënten.	Geen
	Alg.	Stichting De Steenrots	Er staat niets geschreven over identiteitsgebonden zorg en de keuzevrijheid van cliënten om zorg te kiezen die bij hun levensovertuiging past. In hoeverre zijn identiteitsgebonden zorginstellingen verplicht cliënten zorg te bieden die niet binnen de identiteit passen, dit i.v.m. het kunnen waarborgen van de identiteit.	Een voetnoot bij de term zelfbepaling.	Cliënten hebben keuzevrijheid. Zij zullen niet voor identiteitsgebonden zorg kiezen als ze daar niets mee hebben. Keuze voor al dan niet identiteitsgebonden zorg kan dus gehonoreerd worden. Een voetnoot die specifiek ingaat op het kunnen weigeren van identiteitsgebonden zorg aan iemand die niet binnen de identiteit van de organisatie vallen, is onwenselijk.	Geen

	Alg.	Stichting De Steenrots	De term geclusterd wonen staat niet genoemd in het stuk. Ook vragen we ons af of de term BZW (Begeleid Zelfstandig Wonen) is komen te vervallen. Het is ons niet duidelijk of dit valt onder de term ambulante begeleiding.	-	Valt onder ambulante begeleiding, met daarbij de erkenning voor het feit dat een regulier begeleidingspakket nu niet altijd voldoende is.	Geen
	Alg.	Stichting De Steenrots	Het scheiden van wonen en zorg wordt alleen genoemd in de bijlage. Wij missen een uitspraak over of in de toekomst BW wordt ingericht op basis van scheiden van wonen en zorg. Ons inziens in dit een goede ontwikkeling voor de langdurige zorg.	-	De notitie benadrukt dat de ambitie is dat zoveel mogelijk mensen begeleiding ontvangen op basis van scheiden wonen en zorg. Maar een deel van de doelgroep blijft gebaat bij een intramurale voorziening.	Geen
	Alg.	Stichting Zon	-	Algemene aanbevelingen: 1. Zorg voor evenwicht in de afbouw van BW en de opbouw van zorg thuis en in de wijk, zodat er geen lacunes ontstaan (risico dat aanbieders en zorgverzekeraars al vanaf start preluderen op de transitie en dit sneller willen laten verlopen dan verantwoord en haalbaar is) 2. Als eerste aandachtspunt de ontwikkeling van wijkvoorzieningen, w.o. crisisdienst, zodat cliënten	Wij onderschrijven de aanbevelingen. Wij gaan puntsgewijs nader in op deze aanbevelingen 1. Dit moet zorgvuldig gebeuren, in nauwe samenwerking met zorgverzekeraars. De gemeenten gaan hiernaast actief aan de slag met de doorontwikkeling van intensieve begeleiding aan huis. 2. Nemen we mee. 3. Zie 1.	Geen

				<p>altijd dichtbij terecht kunnen voor acute hulp, 24/7</p> <p>3. Individuele begeleiding, afgestemd op de persoonlijke behoefte van cliënten, zodat ze zich veilig voelen tijdens de transitie</p> <p>4. Waar nodig financiële ondersteuning, zodat het inrichten van eigen woonruimte en het opknappen daarvan voor iedereen haalbaar wordt</p> <p>5. Woonruimte juist daar waar het omgevingsklimaat gunstig is voor de cliënt, dus niet in de slechte woningen in de slechte wijken</p> <p>6. Probleemanalyse / impactanalyse voorafgaand aan de start van de transitie, zodat de risico's en valkuilen goed in beeld komen.</p>	<p>4. Binnen de integrale aanpak worden ook financiën meegenomen.</p> <p>5. Eens.</p> <p>6. Eens. Dit vormt onderdeel van het uitvoeringsprogramma</p>	
	-1	Stichting Zon	Tekstueel g. <i>de financiële middelen die we van het rijk krijgen vormen het financiële het kader</i>	De financiële middelen die we van het rijk krijgen vormen het financiële kader	Deze correctie betreft de tekst van het al genomen Collegebesluit. Tekst kan daarom achteraf niet gewijzigd worden.	Geen
Samenv.	4	Stichting Zon	Inhoudelijk : <i>Immers, veel daklozen blijken (ook) te kampen met psychiatrische aandoeningen.</i>	Immers kwetsbare burgers hebben veelal op meerdere levensgebieden problemen	Goede correctie.	Tekstuele aanpassing conform voorstel.

Samenv.	4	Stichting Zon	<p><i>Herstel</i> - Het begrip herstel wordt in dit stuk herhaaldelijk gebruikt maar er ontbreekt een duidelijke definitie en het wordt ook in verschillende contexten met een verschillende betekenis gebruikt. Zou ook in de begrippenlijst moeten worden opgenomen.</p>	-	<p>Definitie van Trimbos Instituut en GGZ Rivierduinen wordt opgenomen in de begrippenlijst.</p>	<p>We nemen de volgende definitie op in het begrippenkader:</p> <p>Herstel gaat over het (leren) leven met een ontwrichtende aandoening, beperking, of kwetsbaarheid waarbij de mogelijkheden en kracht van de mens centraal staan. Herstel is dan ook een individueel en persoonlijk proces waarbij het (weer) gaan functioneren in sociale rollen een belangrijk streven is. Belangrijk hierbij is om herstel steeds te blijven zien als een proces dat niet altijd een uitkomst aanduidt: herstellen is ook zeer goed mogelijk wanneer de aandoening niet geheel verdwijnt. Het impliceert een actieve acceptatie van kwetsbaarheden, problemen en beperkingen en een geleidelijke inwisseling van</p>
---------	---	---------------	--	---	---	---

						<p>patiëntidentiteit naar burgerschap.</p> <p>Als aanvulling op de definitie van het Trimbos Instituut onderscheidt GGZ Rivierduinen drie aspecten aan herstel: klinisch herstel, persoonlijk herstel en maatschappelijk herstel. Werken aan persoonlijk en maatschappelijk herstel wordt ook wel herstelondersteunende zorg genoemd. Herstelondersteunende zorg neemt een centrale plaats in het sociaal domein (bij Wmo ondersteuning, gemeentelijke voorzieningen, etc.).</p>
Samenv.	4	Stichting Zon	Tekstueel : <i>De centrumgemeente ontvangt nu nog de middelen voor Maatschappelijk opvang en Beschermd</i>	De centrumgemeente ontvangt nu nog de middelen voor Maatschappelijke opvang en Beschermd	Akkoord	Tekstuele correctie conform voorstel
	4	Stichting Zon	Inhoudelijk : <i>Ingezet wordt op het beleidsinhoudelijk laten aansluiten van de Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen. Dit dient ook financieel uitgewerkt te worden, in aansluiting op de financiële uitwerking van Beschermd wonen. Regionaal is</i>	-	We zullen de tekst verduidelijken.	Tekst wordt als volgt gewijzigd: "Dit betekent dat het onze ambitie is om de centrumgemeentefunctie voor zowel Beschermd wonen als

			<p><i>dit ook onze ambitie"</i> Een voor way onbegrijpelijk stukje. Al eerder heeft men het over verbinden tot een samenhangend geheel. Maar nu moet het aansluiten op... Elkaar? En dan weer aansluiten op de financiële uitwerking? Wat betekent regionaal in dit verband?</p>			<p><i>de Maatschappelijke opvang af te bouwen. Dit past in de regionale ambitie om voorzieningen zoveel mogelijk lokaal te organiseren". Wat deze decentralisatie van functies betekent werken gemeenten beleidsinhoudelijk uit in het uitvoeringsprogramma . Hierbij wordt ook in kaart gebracht wat dit financieel betekent."</i></p>
Samenv.	4	Stichting Zon	<p><i>Tekstueel Maatschappelijke zorg – misschien goed om hier een voetnoot bij te plaatsen met uitleg want pas op blz 14 volgt een uitleg van dit begrip</i></p>	-	Akkoord	<p>Op pagina 6/7 van het beleidskader wordt het begrip Maatschappelijke zorg toegelicht. De uitleg op pagina 14 is verwijderd. We hebben op p 4 een voetnoot toegevoegd met de tekst: "Maatschappelijke zorg is een overkoepelend begrip voor Maatschappelijke opvang, vrouwenopvang/aanpak huiselijk geweld, verslavingszorg, OGGZ en Beschermd wonen. Het doel van Maatschappelijke zorg</p>

						<i>is het voorkomen en verminderen van sociale uitsluiting van mensen met zware, vaak meervoudige problematiek en het ondersteunen en bevorderen van herstel van (psychisch) kwetsbare mensen."</i>
Samenv.	5	Stichting Zon	<i>Inhoudelijk - De inwoner die (tijdelijk) problemen heeft met het zelfstandig regie voeren over zijn of haar leven, of moeite heeft om aansluiting bij de samenleving te vinden, kan via de Wmo ondersteuning krijgen</i> Moeite met aansluiting te vinden bij de samenleving uit wiens optiek? De burger zelf, zijn/haar omgeving of de overheid?	-	We zullen de tekst verduidelijken.	Tekst als volgt aangepast: 'De inwoner die (tijdelijk) problemen heeft met het zelfstandig regie voeren kan via de Wmo ondersteuning krijgen.'
Samenv.	5	Stichting Zon	<i>Inhoudelijk - Het succes is afhankelijk van de mogelijkheden van de omgeving.</i> Het succes waarvan? Dit verdient nadere uitleg !	-	We zullen de tekst verduidelijken.	Het woord 'succes' wordt vervangen door: 'deelnemen naar vermogen in de samenleving'
Samenv.	5	Stichting Zon	<i>Inhoudelijk lokaal zet men maximaal in op vroegsignalering en preventie;</i>	lokaal zet men maximaal in op vroegsignalering en preventie om de instroom te beperken ;	Vroegsignalering en preventie zijn niet alleen bedoeld om instroom te beperken. Preventie-activiteiten hebben bijvoorbeeld ook als doel om te stabiliseren, erger en	Geen

					terugval te voorkomen. In het uitvoeringsprogramma worden de begrippen vroegsignalering en preventie en het doel van de inzet concreet uitgewerkt.	
Samenv.	5	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>eigen kracht en eigen regie, het zelfregisserend vermogen wordt versterkt om uitstroom uit de opvang te bevorderen;</i> Maar ook om de instroom te beperken. Dit zijn namelijk ook middelen die aan de preventie kant kunnen worden ingezet.	-	Mee eens	We voegen de tekst 'instroom te beperken' toe.
Samenv.	5	Stichting Zon	Inhoudelijk : <i>het opbouwen van lokale kennis van complexe (GGZ)problematiek;</i> Is dat noodzakelijk? En zo specifiek? Staat erg stigmatiserend op deze manier. Kennis van schuldenproblematiek, verslaving, etc ook nodig? Verder ook kennis van de visie op herstel toevoegen !!	-	GGZ als specialisme is specifiek benoemd, omdat deze expertise momenteel minder aanwezig is dan de kennis van andere problematiek als bijvoorbeeld schuldhulpverlening.	Geen
Samenv.	5	Libertas	" <i>Ontwikkeling van vroegsignalering en preventie (..}'</i> Het realiseren van (nieuwe) initiatieven en het triggeren van organisaties om iets op te pakken vergt financiële middelen. Zonder het beschikbaar stellen van financiële middelen komen (nieuwe)	"Ontwikkeling van en investering in vroegsignalering en preventie (...)"	Het ontwikkelen van nieuwe initiatieven komt ook vanuit de expertise van organisaties en de behoefte om te veranderen. Hiervoor	Geen

			initiatieven minder snel van de grond.		zijn niet altijd financiële middelen voor nodig. Wel kunnen financiële middelen de verandering stimuleren.	
Samenv.	5	Libertas	"We gaan de genoemde ontwikkelopgave regionaal verder uitwerken in een uitvoeringsprogramma." Kennis van de wijken is behulpzaam bij de ontwikkelopgave en er zijn veel samenwerkingspartners actief op wijkniveau.	"We gaan de genoemde ontwikkelopgave met samenwerkingspartners regionaal verder uitwerken in een uitvoeringsprogramma."	Kennis van de wijken is inderdaad noodzakelijk. Daarbij zal samenwerking met de partners op wijkniveau zeker aangegaan worden.	Conform tekstvoorstel
Samenv.	5	Libertas	"Afbouw verantwoordelijkheden centrumgemeentefunctie en ontwikkeling nieuwe financieringssystematiek' Als maximaal ingezet wordt op vroegsignalering en preventie is een verschuiving van middelen richting preventie een te verwachten vervolg.	"Afbouw verantwoordelijkheden centrumgemeentefunctie en ontwikkeling nieuwe financieringssystematiek, waarbij rekening wordt gehouden met het belang van vroegsignalering en preventie"	Een verschuiving van middelen naar het inzetten op preventie is een van de mogelijke ontwikkelingen.	Geen
Samenv.	5	Wmo Adviesraad Noordwijkerhout	Goed dat expliciet benoemd wordt dat er ruimte moet worden gemaakt voor innovatie.	-	-	Geen
H1	6	Stichting Zon	Inhoudelijk : <i>Dit maakt dat gemeenten zich heroriënteren op de ondersteuning voor mensen met GGZ problematiek, mensen waarbij sprake is van multiproblematiek en zorgmijders.</i> Hier worden drie groepen genoemd maar hierin zit veel overlap. Verder	-	De drie groepen die genoemd worden zijn inderdaad overlappend. We noemen deze groepen omdat ze de meest voorkomende hoofdgroepen zijn.	Geen

			zou je ouderen, jongeren, dakloos door werkloosheid, Lichamelijke / verstandelijke beperkingen, vluchtelingen kunnen noemen.			
1.1	6	Stichting Zon	Inhoudelijk : <i>Hoewel Beschermd wonen een specifieke taak is voor een specifieke doelgroep (GGZ), Klopt niet ; ook Maatschappelijke opvang, verslavingszorg en verstandelijk gehandicapten maken gebruik van Beschermd Wonen.</i>	-	In de Wmo wordt bij Beschermd wonen bedoeld op mensen met psychiatrische en/of psychosociale problematiek (in de AWBZ GGZ C indicaties). Er is soms overlap, maar de kern van de problematiek van de doelgroep is GGZ. In dit beleidskader stappen we juist af van deze scheidslijn en noemen we maatschappelijke zorg als containerbegrip voor Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang, 24uurs verblijf voor LVB enzovoorts.	Geen
1.1	6	Stichting Zon	Tekstueel <i>opvang en Beschermd wonen mogelijkheden op om de met het Regionaal Kompas ingeslagen weg</i>	opvang en Beschermd wonen mogelijkheden om de met het Regionaal Kompas ingeslagen weg	Akkoord	Tekstuele correctie conform voorstel
1.1	6	GGD Hollands Midden	Verbinding <i>[...] Immers, veel daklozen blijken (ook) te kampen met psychiatrische aandoeningen.</i>	Immers, veel daklozen kampen ook met problematiek op andere levensgebieden	Akkoord	Tekstuele correctie conform voorstel

			Ja die zijn er, maar andere combinaties komen ook voor. Dit is wat stigmatiserend.	(bijvoorbeeld een psychiatrisch ziektebeeld, verstandelijke beperking, gedrags- of persoonlijkheidsproblemen , verslaving, somatische aandoeningen, etc.)		
1.1	6	Stichting Zon	Inhoudelijk : <i>Verbinden van deze sectoren tot één samenhangend, integraal en doeltreffend beleid ligt daarom voor de hand.</i> Deze zin is een herhaling van zetten.	-	Deze zin en de daaropvolgende zijn bedoeld als slotsom van de voorgaande alinea's.	Geen
1.1	6	Stichting Zon	Inhoudelijk : ? <i>Ook willen we niet aanbod- maar waar mogelijk meer vraaggericht gaan werken.</i> Onder aan blz 14 en bovenaan p blz 21 heeft men het over OGGZ als zijnde zorgmijder die hun hulpvraag niet kenbaar maken. Hoe werk je dan vraaggericht? Inzet van ervaringsdeskundigen?	-	Deze doelgroep willen we o.a. bereiken door meer outreachend te werken, inzet van ervaringsdeskundigen en laagdrempelige inloopvoorzieningen.	Geen
1.1	6	Stichting Zon	Tekstueel : <i>Dit betreft de volgende 14 gemeenten: Alphen aan den Rijn, Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden</i> Hier lijken 9 gemeenten te ontbreken...?	-	In de voetnoot staan alle 14 gemeenten genoemd.	Geen
H1	6	Wmo adviesraad Hillegom	In hoofdstuk 1 wordt voorgesteld om de centrumgemeentenfunctie over een periode van 15 jaar af te schaffen en de taken van de centrumgemeente over te dragen naar de gemeentes. Tevens wordt het budget van de centrumgemeente verdeeld over de gemeentes. Eveneens wordt	De WMO-adviesraad heeft hierover het volgende advies. Gezien de looptijd is het verstandig om het gehele traject uit te zetten in een stappenplan en hierbij een tijdspad aan te geven op welk tijdstip een	Het tijdspad is gebaseerd op besluitvorming van het rijk. Deze besluitvorming is nog niet volledig uitgewerkt. In het uitvoeringsprogramma	Geen

			aangegeven dat het voor de hand ligt om deelsectoren te verbinden tot een samenhangend, integraal en doeltreffend beleid.	onderdeel van het stappenplan voltooid moet zijn. Eveneens is het van belang om na te gaan wat de risico's zijn van zo een lang traject. Wij vragen ons af wat de beweegredenen zijn om het traject zolang te laten duren.	wordt de financiële uitwerking met tijdspad verder uitgewerkt.	
H1	6	Wmo adviesraad Hillegom	Doelstelling is o.a. om de intramurale zorg te verminderen (beschermd wonen) en het thuis wonen (beschermd thuis) te bevorderen. Dit houdt in dat begeleiding in de thuissituatie sterk zal toenemen. Dit in samenhang met andere onderdelen uit de WMO.	Om tot een goed resultaat te komen is het noodzakelijk op vele fronten binnen de gemeente en tussen gemeentes onderling als ook tussen meerdere maatschappelijke organisaties intens samen te werken en schotten te verwijderen (ontschotting).	Eens, uitwerking hiervan volgt.	Geen
H1	6	Wmo adviesraad Hillegom	De conceptnota straalt in onze ogen een beeld van optimisme die wij nog niet zien. Wij hebben het rapport "Kwetsbare groepen in een inclusieve samenleving" van KING (Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten) er naast gelegd. Dit rapport geeft aan dat de samenleving helemaal niet zorgzaam is, maar bang is voor afwijkend gedrag. Integratie van deze doelgroep is nog heel ver weg.	Wij raden u aan dit rapport bij uw besluitvorming te betrekken.	We erkennen dat de inclusieve samenleving een ambitieuze doelstelling is. We erkennen dat niet iedereen zorgzaam is. Hoe de inclusieve samenleving verder vorm te geven ten behoeve van de doelgroep die wel zelfstandig kan wonen, wordt verder	Geen

					uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma	
1.1	7	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>Maatschappelijke zorg gaat enerzijds over het individu, over individuele mensen die niet in staat zijn om zelfstandig in hun primaire levensbehoeften te voorzien</i> Dit is wat anders als het eerder genoemde „moeite om aansluiting bij de samenleving te vinden”!!	-	Klopt.	De tekst van deze alinea is aangepast.
	7	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>het in kunnen grijpen bij inwoners die onder de minimale voorwaarden van bestaan</i> Dit klinkt niet erg vraaggericht. Bovendien zijn die minimale voorwaarden van bestaan vastgelegd?	-	Soms is ingrijpen nodig als mensen een gevaar voor zichzelf of voor anderen zijn. Minimale voorwaarden van bestaan zijn een afgeleide van de universele rechten van de mens. Denk hierbij aan het recht op dak eten en zorg.	Zie hierboven
1.1	7	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>het beschermen van het algemeen belang</i> Wat wordt hier onder verstaan??	-	Datgene wat voor het welzijn van de samenleving in zijn geheel nuttig, gewenst of nodig is.	Het stuk tekst is verwijderd.
2.1	8	Stichting De Binnenvest	Gesteld wordt dat een van de hoofddoelen van de Wmo is het bieden van beschermd wonen en opvang als maatwerkvoorzieningen. Echter, de Wmo spreekt van het bieden van beschermd wonen en opvang als vormen van maatschappelijke	Bieden van beschermd wonen en opvang als onderdeel van algemene voorzieningen en/of specifieke maatwerkvoorzieningen.	Akkoord	Toevoeging van “algemene voorziening”.

			ondersteuning, en bepaalt dat dit zowel algemene voorzieningen kunnen zijn als maatwerk-voorzieningen. Met name de maatschappelijke opvang kan een algemene voorziening zijn.			
2.1	8	Wmo adviesplatform gemeente Teylingen	Wat ons opvalt bij de beschrijving van de Wmo taken is dat van de drie domeinen in de Wmo, Beschermd Wonen en opvang het enige domein is met een 'intramuraal' karakter. Het gaat hierbij expliciet om het beschikbaar stellen van onderdak of accommodatie aan mensen die zich niet op eigen kracht kunnen handhaven in de samenleving. Terecht wijst het beleidskader op de impact die het wel of niet hebben van een indicatie voor een cliënt heeft. Zonder indicatie voor beschermd wonen of opvang is hij dakloos of verblijft hij nodeloos lang in bijvoorbeeld een psychiatrisch ziekenhuis bij gebrek aan een vervolgplek.	Leg in het beleidskader extra nadruk op de grote en vaak blijvende verantwoordelijkheid die gemeenten hebben ten aanzien van deze doelgroep als het gaat om het voorzien in alle bestaansvoorwaarden van deze groep.	We vinden dat dit voldoende is uitgewerkt in het beleidskader.	Geen
2.1	8 e.v.	Wmo adviesraad Hillegom	In hoofdstuk 2 wordt er op gewezen dat door decentralisatie afzonderlijke gemeentes verantwoordelijk worden voor (gespecialiseerde) begeleiding, opvang, dagbesteding en participatie op het gebied van (O)GGZ. Dit hoofdstuk geeft aan dat de WLZ voor een deel van de GGZ-groep nog in beweging is. De verwachting is dat dit eerst in 2018 duidelijk wordt. Verder wordt er nog gewezen op de overgang van 18-jarigen van de jeugdwet naar andere vormen van zorg. Ook dit is	Wij adviseren u na te gaan of de gemeente Hillegom is staat is deze zorgvormen zelfstandig te organiseren en te bekostigen. Indien dit niet het geval is met meerdere gemeentes in de Bollenstreek c.q. Holland-Rijnland een eenduidig beleidsplan op te stellen om zodoende toch de benodigde efficiency te bereiken.	De gemeente Hillegom moet hierover een besluit nemen.	Geen

			nog niet geregeld.			
2.1	9	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>Van belang is dat de cliënten Beschermd wonen die per 1 januari 2015 zijn overgegaan vanuit de AWBZ naar de Wmo een overgangsrecht hebben van maximaal vijf jaar</i> Wie zijn dat precies? Dannenberg stelt 15 jaar , waarom wordt daar opeens van afgeweken?	-	Er wordt niet afgeweken van het overgangsrecht van AWBZ naar Wmo. De 15 jaar betreft het tijdspad wat nodig is voor de transformatie (inclusief de financiering) van beschermd wonen en de maatschappelijke opvang. De vijf jaar overgangsrecht verwijzen naar de overgang van cliënten met een GGZ C indicatie naar de Wmo. Zij kregen bij die overgang een overgangsrecht van 5 jaar of tot einddatum indicatie.	Geen
2.2	9	Stichting De Binnenvest	Bij de beschrijving van het advies van de Commissie Toekomst missen wij de	De acht randvoorwaarden om inclusie mogelijk te	We onderschrijven deze acht randvoorwaarden en	Acht randvoorwaarden opnemen in tekst aan het eind van par. 2.2.

			acht randvoorwaarden die de Commissie Toekomst noemt, noodzakelijk voor de realisatie van het toekomstbeeld.	<p>maken zijn: het versterken van zelfmanagement, ervaringsdeskundigheid en informele zorg; het garanderen van langdurige begeleiding met flexibele intensiteit; het realiseren van een ondersteuningscontinuüm voor herstel en participatie; een breed arsenaal aan woonvarianten; beschikbare en betaalbare wooneenheden; een laagdrempelige toegang tot zorgfuncties; duurzame samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars; het borgen van kwaliteit en vraaggerichtheid van ondersteuning.</p>	hebben ze verwerkt in het beleidskader. Voor de duidelijkheid en volledigheid zullen we ze expliciet opnemen in de tekst.	
2.2	9	Stichting Zon	<p>Inhoudelijk: <i>In dit rapport stelt de Commissie Toekomst de sociale inclusie van mensen met een psychische kwetsbaarheid centraal</i> En naar wij hopen ook andere kwetsbare burgers?</p>	-	Inderdaad ook andere kwetsbare burgers.	Geen

2.2	9	Stichting Zon	<p>Inhoudelijk <i>Een mooier einddoel is integratie (groepen leven duurzaam samen) of inclusie (volwaardig meedoen).</i></p> <p>Mooier klinkt in dit verband niet erg objectief</p>	-	Mee eens.	"mooier einddoel" vervangen we door: "de gemeente streeft naar"
2.2	9	Wmo adviesplatform gemeente Teylingen	<p>De beschrijving van de visie en het advies van de Commissie Toekomst spreekt ons zeer aan: voor iedereen zo gewoon mogelijk wonen, met de noodzakelijke ondersteuning en zorg. Wat we missen bij de beschrijving van het advies zijn de acht randvoorwaarden die de Commissie Toekomst noemt voor realisatie van het toekomstbeeld.</p> <p>Het gaat om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het versterken van zelfmanagement, ervaringsdeskundigheid en informele zorg; • het garanderen van langdurige begeleiding met flexibele intensiteit; • het realiseren van een ondersteuningscontinuüm voor herstel en participatie; • een breed arsenaal aan woonvarianten; om beschikbare en betaalbare wooneenheden; • een laagdrempelige toegang tot zorgfuncties; 	<p>Neem alle randvoorwaarden die de Commissie Toekomst noemt in het advies 'Van beschermd wonen naar een beschermd thuis' over in het beleidskader en voorzie deze randvoorwaarden van een actieplan.</p>	<p>We onderschrijven deze acht randvoorwaarden en hebben ze verwerkt in het beleidskader. Voor de duidelijkheid en volledigheid zullen we ze expliciet opnemen in de tekst. De verdere uitwerking van de randvoorwaarden komt terug in het uitvoeringsprogramma</p>	<p>We voegen de randvoorwaarden van de Commissie Toekomst toe aan het slot van par. 2.2.</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • duurzaam samenwerken tussen gemeenten en zorgverzekeraars • het borgen van kwaliteit en vraaggerichtheid van ondersteuning. 			
2.2	9	Wmo adviesraad Hillegom	In dit hoofdstuk wordt aanbevolen dat de doelgroep zoveel mogelijk een stabiele woonplek in de wijk krijgt met de mogelijkheid om hulp flexibel op of af te schalen. Is bekend dat op dit moment deze doelgroep oververtegenwoordigd is bij huisuitzettingen, overlast, vervuiling en zorg mijddend gedrag. Geeft het wonen in de wijk voorveel van deze doelgroep niet teveel nadelige prikkels?	Wij adviseren u om in samenwerking met de woningbouwvereniging na te gaan of een woningcomplex in een beschutte omgeving te realiseren is waar gepland en ongepland begeleiding en verzorging/verpleging gegeven kan worden. Dit woning/appartementcomplex ligt in de directe nabijheid van een WLZ-instelling van waaruit de begeleiding en zorg/verpleging versterkt wordt. Als voorbeeld kan gelden: "De Oude Post. Herenweg 99, Sassenheim". in een afgeslankte versie. De huur als ook de kosten van levensonderhoud wordt door de klant zelf betaald. Zie hiervoor ons ongevraagd advies over beschermd wonen van 27 december 2015 en het ongevraagd advies over respijtzorg van maart	<p>Door in te zetten op preventie voorkomen gemeenten escalatie in veel situaties.</p> <p>Uitgangspunt is belang van de cliënt en dit willen we zoveel mogelijk in samenspraak met de buurt realiseren.</p> <p>Elke gemeente heeft de mogelijkheid om woonvoorzieningen verder te ontwikkelen met de woningbouwvereniging en/of een zorginstelling.</p>	Geen

				2016.		
2.2	9-10	Wmo Adviesraad Noordwijkerhout	Iedereen in Nederland moet ervaren 'ik hoor er bij, ik kan meedoen'. Dat is een inclusieve samenleving. Inclusie is een mooi en uitdagend doel voor de toekomst van individuele zorgvragers en de samenleving als geheel. Laat onverlet dat er een groep zorgvragers is, waarvoor dit te grote stappen zijn. Woningbouwverenigingen, wijkagenten e.d. zullen taakuitbreiding krijgen ook t.a.v. coaching van buurtgenoten zonder psychische en psychosociale beperkingen. Het draagvlak in de buurt voor deze ontwikkeling zal moeten worden vergroot. Hier moet zo spoedig mogelijk mee worden gestart.	-	In het beleidskader wordt erkend dat voor een deel van de doelgroep de inclusieve samenleving een te grote stap is. Hoe de inclusieve samenleving verder vorm te geven ten behoeve van de doelgroep die wel zelfstandig kan wonen, wordt verder uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma .	Geen
2.2	10	GGD Hollands Midden	Paragraaf 2.2 Advies 'Commissie Toekomst'	De ratificatie (juli 2016) van het VN verdrag voor de rechten van mensen met een beperking, opnemen bij het stuk over de inclusieve samenleving.	Akkoord	Voetnoot 9 toegevoegd met verwijzing naar deze dit verdrag.

2.2	10	Adviesraad WMO Leiden	(6.)Implementatie VN verdrag Handicap	<p>Advies: In dit beleidskader moet expliciet een paragraaf worden besteed aan de wijze waarop rekening is gehouden met het recent (14 juli jl.) geratificeerde VN verdrag inzake de rechten van personen met een beperking. Bewustwording of het creëren en vergroten van (maatschappelijk) draagvlak is ook in het kader van de implementatie van het VN verdrag Gehandicapten een vereiste.</p> <p>Advies: geef in het Uitvoeringsplan met het beschrijven van concrete acties aan hoe en samen met welke organisaties u deze opgave wilt gaan invullen.</p>	<p>Zie reactie hierboven. In het uitvoeringsplan zal zeker aandacht zijn voor dit verdrag en de wijze waarop we dit samen met cliënten en vertegenwoordigende organisaties gaan implementeren.</p>	<p>Zie hierboven</p>
2.2	10	Stichting Zon	<p>Inhoudelijk: <i>vraagt ook inzet van de lokale samenleving: mensen de ruimte geven en daar waar nodig ondersteunen.</i></p> <p>Dit klinkt wat wollig. Wat wordt precies en concreet verwacht van en gedaan richting samenleving?</p>	-	<p>Acceptatie en draagkracht.</p>	<p>Geen.</p>
2.2	10	Stichting Zon	<p>Inhoudelijk : <i>herstel naar een gewoon leven</i></p> <p>Hier komt het containerbegrip herstel weer om de hoek kijken. Bovendien is het aan te bevelen te term' gewoon' te</p>	-	<p>T.a.v. het begrip herstel zie reactie bij blz. 12 van deze NVI</p>	<p>Tekst: "Doel is herstel naar een gewoon leven, naar gewoon burgerschap"</p>

			vermijden want wat is dat?			weglaten.
2.3	10 ev	Adviesraad Sociaal Domein Kaag en Braassem	<p>Blz. 10 e.v. Andere relevante wetten Hier worden genoemd: Wet langdurige zorg (Wlz), Jeugdwet, Participatiewet, Wet forensische zorg (WfZ), Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs), Wet publieke gezondheid (Wpg) en de Zorgverzekeringswet (Zvw). Vermeld wordt dat deze wet ten van grote in vloed zijn op he t beleid en de uitvoering van het Sociaal Domein als geheel én op het domein Maatschappelijke zorg e n Beschermd wonen.</p> <p>Toch vindt de Adviesraad dat deze grote invloed niet duidelijk is terug te vinden in de uitwerking in dit Beleidskader.</p>	<p>Geadviseerd wordt nadrukkelijk aan te geven hoe een en ander daadwerkelijk vormgegeven wordt. Concretiseer, geef aan hoe en wat gedaan wordt aan hetgeen vermeld staat bij:</p> <p><i>-Wlz: blz.10: Hiervoor moet het zorg- en ondersteuningsaanbod in de gemeente en in de Wlz uiteraard wel op elkaar te zijn afgestemd.</i></p> <p><i>Jeugdwet: blz.11: Zeker voor deze groep zijn ook tussenvoorzieningen gewenst (kamer/woontraining, vertrektraining e.d.)</i></p> <p><i>-Participatiewet: blz.11 het organiseren daarvan is samenwerking nodig met uitvoerders van de Participatiewet.</i></p> <p><i>-Wgz: blz.11: Als gevolg van schuldenproblematiek worden zij vaak uitgesloten van basisvoorzieningen als</i></p>	<p>Er is voor gekozen om in deze notitie niet op alle onderdelen een concrete uitwerking toe te voegen. Duidelijk is dat in de voorbereidingen naar de uitvoering aandacht moet zijn voor de invloed die al deze wetten op elkaar hebben.</p>	<p>Geen</p>

				<p>wonen, zorgverzekering en water.</p> <p>-WfZ: blz.11: Gemeenten moeten hierop anticiperen en met het ministerie van Veiligheid en Justitie afstemmen over het aantal plaatsen dat ingekocht moet worden binnen een instelling.</p> <p>-Wpg: blz.11: De Wpg is gericht op het bevorderen van de algemene gezondheid en het voorkomen van ziekten bij risicogroepen</p> <p>-Zvw: blz.12: Het is wel van belang dat Maatschappelijke ondersteuning en behandeling op elkaar worden afgestemd.</p>		
	10	Stichting Zon	<p>Inhoudelijk: voetnoot 2</p> <p>Er zijn ook GGZ stoornissen die permanent invaliderend zijn zoals in veel gevallen schizofrenie.</p>	-	<p>Het ministerie van VWS heeft aangegeven dat alleen in situaties waarbij er sprake is van dubbele grondslagen, sprake kan zijn van een overgang naar de Wlz.</p>	<p>Geen.</p>

2.3	11	Wmo adviesplatform gemeente Teylingen	Naast de Wmo is ook de Participatiewet van groot belang voor cliënten. Het beleidskader noemt deze ook, maar alleen in relatie tot dagbesteding en werk. Het is goed om te beseffen dat vrijwel alle cliënten in beschermd wonen en opvang een uitkering hebben op basis van de Participatiewet (bijstand of Wajong). Dit betekent dat cliënten in beschermd wonen voor hun onderdak, inkomen, ondersteuning en dagbesteding afhankelijk zijn van de gemeente. Dat legt een bijzonder grote verantwoordelijkheid bij de gemeente, want deze cliënten zijn voor al hun bestaansvoorwaarden afhankelijk van het beleid van de lokale overheid.	Neem bij het wettelijk kader, de Participatiewet, ook de verantwoordelijkheid voor inkomensvoorzieningen voor cliënten op.	Goede suggestie	We voegen onder het kopje 'Participatiewet' toe: "veel cliënten in de maatschappelijke opvang en beschermd wonen hebben een uitkering op basis van de participatiewet. Zij zijn voor hun onderdak, inkomen, ondersteuning en dagbesteding afhankelijk van de gemeente."
2.3	11	Stichting De Binnenvest	Bij de beschrijving van andere relevante wetten, missen wij een volledige beschrijving van de impact van de participatiewet. De wet wordt alleen genoemd in relatie tot dagbesteding en werk.	De meeste cliënten in de maatschappelijke opvang en beschermd wonen hebben een uitkering op basis van de participatiewet. Zij zijn dus voor hun onderdak, inkomen, ondersteuning en dagbesteding afhankelijk van de gemeente.	Zie vorige opmerking	Zie vorige opmerking
	11	Wmo Adviesraad Noordwijkerhout	'Voor bijna alle cliënten van Maatschappelijke...'	'Voor veel cliënten van Maatschappelijke...'	Goede suggestie. Tekst wordt aangepast.	Verwerking conform voorstel

2.3	11	Stichting Zon	<p>Inhoudelijk: <i>Als gevolg van schuldenproblematiek worden zij vaak uitgesloten van basisvoorzieningen als wonen, zorgverzekering en water.</i> Mag het afsluiten van water?</p>	-	<p>Als iemand de waterrekening niet betaalt, mag het drinkwaterbedrijf niet zomaar afsluiten. Het bedrijf moet eerst een betalingsherinnering sturen en proberen om de klant persoonlijk te benaderen. Betaalt de klant dan nog steeds niet, dan mag het bedrijf de levering van water stoppen.</p>	<p>"Als gevolg van schuldenproblematiek kan het voorkomen dat mensen geen woning, zorgverzekering of water tot hun beschikking hebben."</p>
2.4	12	Stichting Zon	<p>Inhoudelijk: <i>vormt de basis van het huidige beleid voor de OGGZ-doelgroep.</i> Staat ergens omschreven wie dit nu precies zijn? Ik heb in het stuk de volgende omschrijvingen gevonden voor de "doelgroep" Mensen met een GGZ-probleem, daklozen, mensen met een (psychische) kwetsbaarheid, doelgroep maatschappelijke zorg, doelgroep GGZ, mensen met GGZ problematiek, mensen met multiproblematiek, mensen in multiprobleemsituaties, zorgmijders, kwetsbare burgers, kwetsbare inwoners ...</p>	-	<p>Er staat een definitie bij de begripsbepalingen. Deze passen we aan.</p>	<p>Verwijderen tekst op pagina 31 van het beleidskader: " De OGGZ.....toegankelijkheid van de doelgroep".</p>

2.4	12	Adviesraad Sociaal Domein Kaag en Braassem	Beleidsplan GGZ-subsidies Zuid-Holland Noord 3e zin luidt: <i>Alle gemeenten in Holland Rijnland, met uitzondering van Kaag en Braassem hebben besloten de middelen hier voor gezamenlijk in te zetten.</i> Dit roept vraagtekens op.	Geadviseerd wordt aan te geven waarom Kaag en Braassem hier niet aan meedoet en hoe Kaag en Braassem dit heeft geregeld (desnoods in een voetnoot).	Akkoord	Voetnoot 13 toegevoegd op pagina 13
2.4	12	Stichting Zon	Tekstueel <i>De regiogemeenten hebben via lokale besluitvorming, de gemeente Leiden gemandateerd voor de Geen komma!</i>	De regiogemeenten hebben via lokale besluitvorming de gemeente Leiden gemandateerd voor de	Akkoord	Tekstuele correctie conform voorstel
2.4	13	Vrouwenopvang Rosa Manus	Als Vrouwenopvang Rosa Manus willen we graag reageren op het beleidskader Maatschappelijke Zorg 2017-2025, waar we ons in kunnen vinden. Huiselijk geweld wordt wel in het beleidskader genoemd, maar niet verder uitgewerkt. De keten huiselijk geweld, waar Rosa Manus onderdeel van uitmaakt, wordt ook beschreven in de regiovisie huiselijk geweld.	Pagina 13. Toevoegen als ketenpartner Vrouwenopvang Rosa Manus.	In het beleidskader noemen we de organisaties niet bij naam maar bij functie. Vrouwenopvang als onderdeel van de maatschappelijke zorg wordt op pagina 13 als zodanig benoemd.	Geen
H 3	14	Vrouwenopvang Rosa Manus	De doelgroep die Rosa Manus opvangt en begeleidt, te weten vrouwen, kinderen (en mannen) die te maken hebben met evident huiselijk geweld, heeft ook te maken met problematieken zoals genoemd op pagina 14 van de nota. Echter de problemen van acute en structurele onveiligheid en het belang van de focus op veiligheid, waarmee onze doelgroep te maken heeft, worden ons inziens door niet te noemen	Dit zou eventueel met een voetnoot kunnen in de inleiding. Dat de ketenaanpak huiselijk geweld nader wordt uitgewerkt in de toekomstige regiovisie Huiselijk geweld Hollands Midden.	Akkoord	Voetnoot 6 toegevoegd op blz 7 van de inleiding (1.1)

			<p>onderbelicht. Wellicht hoeft dit ook niet in dit kader, maar wel belangrijk om ergens aan bod te laten komen. Dit kan eventueel ook in de regiovisie. Wel goed om dat dan te benoemen dat het in deze nota buiten de context valt.</p>			
H3		Vrouwenopvang Rosa Manus	<p>Vrouwenopvang is meer dan opvang alleen.</p> <p>Voor alle duidelijkheid is wel goed te noemen dat Rosa Manus een verantwoordelijkheid heeft voor opvang, begeleiding en veiligheid van cliënten die te maken hebben met evident huiselijk geweld. Dit is een specialistische, regionale en zelfs landelijke taak en verantwoordelijkheid. Rosa Manus maakt onderdeel van het landelijk stelsel van vrouwenopvang. Cliënten die in de eigen regio niet veilig zijn, worden opgevangen in een andere regio. Hierover zijn afspraken gemaakt.</p> <p>Daarnaast is de visie van de vrouwenopvang ook steeds meer ambulante. Dit is vaak wel ingewikkeld, omdat er altijd een vorm van veiligheid aan de orde en huiselijk geweld nog steeds een onderschat probleem is in de samenleving. Echter als het lukt en er niet residentieel hoeft te worden opgevangen, zal er ambulante hulp geboden. Rosa Manus biedt dus ook ambulante hulp en</p>	-	<p>Via dit voorbeeld schetst u de ondersteuning zoals ook wij die binnen de Maatschappelijke zorg willen bieden. Ambulant waar kan, opvang waar nodig.</p>	<p>Geen</p>

			<p>begeleiding aan cliënten die wonen in de diverse gemeenten van Holland Rijnland. Het gaat dan wel om cliënten waar sprake is van evident huiselijk geweld en dus meer specialistische hulp noodzakelijk is. Een en ander gebeurt altijd in de keten (samen met andere partners). Voor uw informatie voegen wij hierbij ons produktenoverzicht en onze plaats in de keten van huiselijk geweld toe (bijlage 1), alsmede ons jaarbericht 2015 http :1/www .rosa-manus.nl/nieuws/</p>			
H3	14	Wmo Adviesraad Noordwijkerhout	De term 'maatschappelijke zorg' is goed gekozen.		-	Geen.
3.1	14	Stichting De Binnenvest	<p>Gesteld wordt dat maatschappelijke zorg een overkoepelend begrip is voor maatschappelijke opvang, beschermd wonen, verslavingszorg, OGGZ, en vrouwenopvang/aanpak huiselijk geweld. Hoewel in de beleidsnotitie verder gesproken wordt over maatschappelijke zorg, wordt vervolgens uitsluitend de decentralisatie van maatschappelijke opvang en beschermd wonen behandeld. De vrouwenopvang wordt verder nergens expliciet genoemd. Wat is het toekomstbeeld voor de vrouwenopvang in deze regio?</p>	-	Het nieuwe toekomstbeeld wordt geschetst in de nog op te stellen beleidsvisie Hollands Midden per 2018. Daarbij zal aangesloten worden bij de toekomstvisie zoals die geschetst wordt in dit beleidskader.	Geen

3	14	Kwadraad	In paragraaf 3 staat: 'maatsch zorg is een overkoepelend begrip voor maatsch opvang , vrouwenopvang/aanpak huiselijk geweld, verslavingszorg, OGGZ en beschermd wonen. Hier ontbreekt oi hetgeen hiernaast beschreven.	Toevoegen: 1) <i>Integrale crisisdienst buiten kantoor tijden (welke wordt uitgevoerd vanuit 1 team waarin de bereikbaarheidsdienst buiten kantoor tijden van Kwadraad en het crisis interventie team dat voorheen viel onder BJZ, samenwerken).</i> Immers dit is ook zorg. 2) Voorts van belang om separaat te noemen de uitvoering van de Wet Tijdelijk Huisverbod.	1) Akkoord 2) In dit beleidskader gaan we niet op het beleid t.a.v. huiselijk geweld. De ketenaanpak huiselijk geweld is nader uitgewerkt in de regiovisie 'Geweld in huiselijke kring Hollands Midden 2014-2018	1) integrale crisisdienst buiten kantoor uren: noemen in de bijlage (pagina 6) bij voorzieningen (Onder OGGZ) 2) Geen
3	14	Wmo adviesplatform gemeente Teylingen	De keuze om te spreken van 'maatschappelijke zorg' vinden we een goede beschrijving van de taken van de gemeente voor deze doelgroep. De beschrijving van de kenmerken van cliëntgroepen en van het aanbod dat zij nu krijgen in beschermd wonen is duidelijk. Wat naar onze mening ontbreekt is de instroomroute van cliënten: waar komen zij vandaan? Grosso modo zullen cliënten instromen vanuit een psychiatrisch ziekenhuis, een forensische kliniek, detentie, maatschappelijke opvang, de thuissituatie (voor jongeren) vanuit de (gesloten) jeugdzorg. Aangemelde cliënten zullen niet altijd uit een gemeente in Holland Rijnland	Neem in het beleidskader op hoe en met welke partijen de gemeenten afspraken gaan maken voor aansluiting in de keten.	Dit doen we in de uitvoeringsnotitie. We hebben nu al bestaande afspraken in de regionale keten van OGGZ voor de meest voorkomende doelgroepen/instroom routes. Voor individuele casussen zoeken we naar maatwerkoplossingen. In het uitvoeringsprogramma werken we het beleidskader concreet uit en als dat gevolgen heeft voor de afspraken in de keten dan zullen die opnieuw	Geen

			<p>afkomstig zijn, omdat hun laatste plek van inschrijving een zorginstelling of justitiële instelling elders is geweest. Hoe gaat Holland Rijnland daarmee om? De herkomst van cliënten geeft aangrijpingspunten voor preventie. Hoe duidelijker de mogelijkheden en kansen van een cliënt in beeld zijn, des te beter kan het aanbod (wonen en ondersteuning) worden afgestemd op die mogelijkheden. Voor een deel van de mensen om wie het gaat, geldt dat zij draaideurcliënten zijn.</p> <p>Het voorkomen dat de draaideur blijft draaien levert veel winst op in kwaliteit van het leven van die cliënten en veel besparing van kosten voor de gemeente. Dat betekent dat het beleidskader in beeld moet hebben met welke partijen de gemeenten afspraken moeten maken over aansluiting in de keten.</p>		gemaakt worden.	
3	14	Stichting Zon	<p>Inhoudelijk: <i>Kenmerk van een deel van de groep is dat zij zelf geen ondersteuning zoeken (zorg mijden)</i>. Relatie met vraaggerichte ondersteuning? En onderaan blz 15 ondersteuning gaat uit van de behoeften van mensen zelf...</p>	-	Zie ook reactie van de GGD op pagina 48 van de NvI.	Tekstuele verandering conform de reactie van de GGD op pagina 53/54 van de NvI.
3	15	Wmo Adviesraad Noordwijkerhout	<p>Goed dat er veel ruimte voor zorgmijders in de visie is meegenomen. Ook belangrijk om te benoemen hoe de signaalfunctie vorm wordt gegeven (uitleg huisartsen,</p>	-	Hoe de signaalfunctie wordt vormgegeven is onderdeel van de uitvoering. Wij zien ook een rol voor	Geen

			maatschappelijk middenveld, burgers).		bijvoorbeeld de huisartsen. Het is echter aan de individuele gemeenten om daar vorm aan te geven met hun lokaal middenveld.	
	15	Stichting Zon	Tekstueel: <i>Deze mensen lopen het risico af te glijden naar een situatie waarin zij ondersteuning en opvang nodig hebben als er geen sociaal vangnet aanwezig is. Dit proces wordt ook wel sociale uitsluiting genoemd.</i> Verkeerde formulering . Nu staat er dat ondersteuning en opvang nodig hebben sociale uitsluiting wordt genoemd	-	Mee eens	Tekst als volgt aanpassen: <i>Deze mensen lopen het risico af te glijden naar een situatie waarin zij ondersteuning en opvang nodig hebben als er geen sociaal vangnet aanwezig is. Het proces van afglijden wordt ook wel sociale uitsluiting genoemd.</i>
3	15	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>Hoewel mensen met een stapeling van problemen over het algemeen weinig greep op hun bestaan hebben, is hun behoefte aan zelfbepaling onverminderd groot. Zegt wie?</i>	-	Deze tekst komt uit 'Niemand tussen wal en schip. Referentiekader maatschappelijke zorg voor mensen in multiprobleemsituatie s. Wolf, J. (2015)'	We nemen een verwijzing in de tekst op.

3	15	Stichting Zon	Inhoudelijk . <i>Mensen in multiprobleemsituaties voelen zich goed en ervaren een zekere rust als op een aantal leefdomen hun leven op orde is en als zij een positief perspectief in hun leven ervaren (zingeving).</i> Geldt dit niet voor iedereen? Dus niet alleen voor mensen in multiprobleemsituaties...	-	Mee eens	Tekstuele aanpassing: "in multiprobleemsituaties" verwijderen.
3	15	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>..terwijl hulpverleners zoekende zijn naar de juiste wet- en regelgeving om hem te ondersteunen</i> Kern van het probleem! Hulpverleners zoeken naar juiste wet- en regelgeving?	-	Daarom is dit voorbeeld ook als casus gebruikt. Ter illustratie.	Geen
3	15	Wmo adviesraad Hillegom	Naast de WMO is de Participatiewet van groot belang voor de doelgroep. Het overgrote deel van de doelgroep hebben een uitkering op basis van de participatiewet (bijstand of Wajong). Dit houdt in dat de doelgroep in alles afhankelijk is van het beleid van de gemeente (onderdak, dagbesteding en begeleiding/ondersteuning en inkomen). In hoofdstuk 3 wordt gesteld dat deze groep vanuit eigen kracht, zelfregie etc. de draad weer kunnen opplakken door middel van een baan of dagbesteding. op dit moment staan huidige uitvoeringsregels ten opzichte van maatschappelijke zorg lijnrecht tegenover elkaar. Maatschappelijke zorg wil rust zodat de klant weer	Wij adviseren u goed in kaart te brengen welke huidige regels maatschappelijke zorg in de weg staan en hoe dit op te lossen. Tevens adviseren wij u in samenwerking met de woningbouwcorporaties om voor deze doelgroep voor betaalbare woningen te zorgen buiten de hierboven genoemde appartementencomplex.	Dit moet onderdeel zijn van de uitvoering en van de huisvestingsopgave (lokaal in dit specifieke geval).	Geen

			vanuit eigen kracht omhoog kan klimmen. Voorbeeld: Uitvoeringsregels m.b.t. schuldsanering of huisuitzetting door huurachterstand werpen klanten weer terug.			
	16	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen.</i> Hiervoor zijn er gesloten opnameklinieken! Niet iets voor in BW	-	In een eerder stadium dan een gesloten kliniek kan BW wel degelijk gevaar voor de cliënt afwenden. Ter voorkoming van verergering van de klachten.	Geen
	16	Stichting De Binnenvest	Gesteld wordt dat in de praktijk de stap naar beschermd wonen makkelijker te maken is dan de begeleiding ambulante te organiseren. Dit verdient enige nuancering. Beschermd wonen kent verschillende vormen : in woningen in de wijk, in 24-uurs zorgvoorzieningen en in bijzondere woonvormen. Zowel voor cliënten in de bijzondere woonvormen als voor cliënten in woningen in de wijk is de begeleiding in de praktijk ambulante georganiseerd. Het grootste deel van de cliënten in de maatschappelijke opvang stroomt overigens niet uit naar beschermd wonen maar naar zelfstandig wonen, waar eventueel ambulante begeleiding bij geboden kan worden.	-	In de praktijk lopen we aan tegen onvoldoende aanbod van intensieve begeleiding thuis in situaties van beschermd wonen. Het is wel ons streven om maatwerk te leveren en daarmee meer variatie in het aanbod van beschermd wonen mogelijk te maken.	Geen

	17	Stichting De Binnenvest	Hier wordt gesteld dat er sprake is van overlap tussen de mensen in de maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen. Hierbij zij opgemerkt dat doorstroming vanuit de maatschappelijke opvang naar Beschermd Wonen alleen op basis van een indicatiestelling plaatsvindt: voorheen door het CIZ, nu door de gemeente. Bij indicatiestelling door het CIZ was altijd een arts betrokken. Het belang van screening van cliënten in de maatschappelijke opvang is evident: uit onderzoek in de vier grote steden blijkt dat 34% van de cliënten in de maatschappelijke opvang na 2½ jaar intramuraal verblijft.	Graag een beschrijving opnemen van instroomroutes van cliënten maatschappelijke opvang en beschermd wonen.	We nemen dit mee als aandachtspunt voor het uitvoeringsprogramma	Geen
3	17	Stichting Zon	Inhoudelijk: Screening op zowel psychiatrie, ernstige psychosociale problematiek, verslaving én LVB is dus van belang, voor bijvoorbeeld een passend aanbod. En waarvoor nog meer? Als dit een voorbeeld is.	-	Terechte opmerking	Tekst als volgt aangepast: "Screening op zowel psychiatrie, ernstige psychosociale problematiek, verslaving én LVB is dus van belang voor een passend aanbod dat ertoe leidt dat de cliënt zo optimaal mogelijk kan participeren."

3	17	Wmo Adviesraad Noordwijkerhout	Screening op psychiatrie, psychosociale problematiek, verslaving en licht verstandelijke beperking is van belang. Hoe wordt hiermee omgegaan bij zorgmijders? Vertraagt het stellen van een passende diagnose niet de weg naar een passend aanbod?	-	Het klopt dat een compleet beeld nodig is van de situatie om passende ondersteuning te bieden. Bij zorgmijders is het moeilijk om de cliënt te motiveren en mee te laten werken aan onderzoeken. Dit kan vertraging tot gevolg hebben. Goede afstemming tussen diverse sociale teams, zorgaanbieders en GGD is nodig om zorgmijders toch te motiveren toch gebruik te maken van een passend aanbod.	Geen
4.1	18	Wmo Adviesraad Noordwijkerhout	Inzet van vrijwilligers en ervaringsdeskundigen bij deze doelgroep kan alleen met goede coaching en inter- en supervisie.	-	Het is aan gemeenten om daar afspraken over te maken.	Geen
4.1	18	WMO-adviesraad Lisse	Er moet wel veel meer aandacht komen voor Respijtzorg, want dat is volgens een huisarts een drama. Mensen blijven langer thuis met grotere problematiek. Hij belt vele instanties om hulp en er wordt niet teruggebeld en intussen ontstaan er ernstige crisissituaties vooral bij mantelzorgers. Hij is 2 dagen bezig om een crisisplek te krijgen en het lukt niet, omdat ze allemaal naar elkaar	Er moet een duidelijke lijst komen waar men terecht kan voor opname in deze gevallen. En hij zou het prettig vinden dat er duidelijke richtlijnen komen wie er voor verantwoordelijk is voor die zorg: een lijst van instanties en instellingen, met daarbij wie er	Het kan per doelgroep of crisissituatie verschillen wie verantwoordelijk is.	Geen

			wijzen.	verantwoordelijk is: de gemeente, zorgverzekering of GGZ.		
4.1	18	WMO-adviesraad Lisse	Daarnaast is er ook een grote behoefte aan dagbesteding en wel in het bijzonder voor ouderen met ernstige somatische klachten. In Lisse is eigenlijk alleen dagbesteding voor mensen met een PG indicatie. In Berkhout bijvoorbeeld heb je de Parasol. Doordat het niveau van deze groep niet aansluit op mensen met somatische klachten haken mensen af en blijven weer thuis. Formeel zou zowel de respijtzorg als de dagbesteding goed geregeld zijn, de praktijk blijkt anders. Het goed opgestelde beleidskader lijkt een goede toekomst te beloven, het zal echter noodzakelijk zijn de vinger aan de pols te houden om te zorgen dat dat in de praktijk ook goed uitpakt. Of het verstandig is het beschermd wonen te decentraliseren wordt dezerzijds betwijfeld. Veel lokale kennis die nu in Leiden aanwezig is gaat dan verloren.	Het streven "wat lokaal kan worden gedaan ook lokaal te doen" dient voorzichtig te worden gehanteerd.	<p>Voor het decentraliseren wordt in het uitvoeringsprogramma een tijdspad geschetst. Hierin wordt ook aandacht besteed aan het organiseren van ambulante en groepsbegeleiding. In onderling overleg wordt bepaald wat lokaal en wat (sub)regionaal uitgewerkt zal worden.</p> <p>Decentraliseren van Beschermd wonen is een landelijke beweging, omdat het een voorwaarde is om optimaal te participeren in de (lokale) samenleving. Daarbij moet er altijd oog zijn voor die cliënten waar lokaal / binnen de lokale Wmo. geen oplossing voor is.</p> <p>De ambitie is om de</p>	Geen.

					lokale Leidse kennis niet verloren te laten gaan maar juist meer te delen met regiogemeenten. Dit proces is al in gang gezet. Ouderen met ernstige somatische klachten beschouwen we niet als doelgroep voor dit beleidskader.	
4	18	Wmo adviesraad Hillegom	In hoofdstuk 4 wordt ingegaan wat men wilt bereiken met maatschappelijke zorg en beschermd wonen. tevens wordt er een aantal randvoorwaarden genoemd. Wij vragen ons af of de gemeente Hillegom in staat is om zelfstandig deze veelheid aan problematiek aan te pakken, oplossingen te vinden en te financieren.	Samenwerking binnen de (sub)regio om eenduidige oplossingen en financiering te vinden is een goed uitgangspunt. Hierbij zeker niet voorbij gaan aan de samenwerking met de ZVW, WLZ en woningbouwcorporaties op te zoeken en aan te gaan.	Mee eens	Geen
4.1	19	GGD Hollands Midden	Visie: inclusieve samenleving In de visie ontbreekt nog dat gemeenten ook actief reageren op signalen van sociale uitsluiting. Voorstel om toe te voegen:	Krijgen we signalen dat mensen afglijden (sociale uitsluiting), dan zoeken we actief contact en bieden of organiseren outreachend de benodigde ondersteuning.	In de laatste zin van deze alinea wordt het benoemd als beleidsmatig aandachtspunt. Hoe gemeenten dat organiseren is onderdeel van uitvoering.	Geen
4.1	19	Wmo Adviesraad Noordwijkerhout	Visie inclusieve samenleving: hierin wordt gesteld dat alle inwoners kunnen meedoen in de samenleving. Wij zijn van mening dat dit voor heel	-	Hoewel dit ambitieus is, is dit toch de doelstelling.	Geen

			erg veel, maar niet voor alle mensen de gewenste c.q. haalbare doelstelling is.			
	19	Dunavie	1 ^e alinea: Onder opvang verstaan we wonen bij een zorginstelling: iets anders formuleren	Onder opvang verstaan we wonen in één van de varianten van woonvormen van een instelling.	Akkoord	“Onder opvang verstaan we wonen in één van woonvormen van een instelling”
	19	GGD Hollands Midden	<p>Herstel wordt geformuleerd als: “Onder opvang verstaan we wonen bij een zorginstelling, waarbij er gestuurd wordt op herstel en uitstroom. P19). Met als doel zo snel mogelijk weer deel te nemen aan het maatschappelijk leven.</p> <p>Het begrip herstel is hier betrekkelijk instrumenteel gedefinieerd. In de rest van het beleidskader wordt het daarnaast op verschillende manieren gebruikt.</p> <p>Trimbos definieert herstel als volgt: Herstel gaat over het (leren) leven met een ontwrichtende aandoening, beperking, of kwetsbaarheid waarbij de mogelijkheden en kracht van de mens centraal staan. Herstel is dan ook een individueel en persoonlijk proces waarbij het (weer) gaan functioneren in sociale rollen een belangrijk streven is. Belangrijk hierbij is om herstel steeds te blijven zien als een proces dat niet altijd een uitkomst aanduidt: herstellen is ook zeer goed mogelijk wanneer de aandoening niet geheel verdwijnt. Het impliceert een actieve acceptatie van</p>	<p>Herstelondersteunende zorg neemt een centrale plaats in heel het sociaal domein (bij hulpverlening, gemeentelijke diensten, etc.) . Zie aanbeveling op pagina 5, uitgangspunten van beleid.</p> <p>Cliënten melden zich niet alleen bij cliëntenorganisaties en de GGZ voor ondersteuning bij herstel, werk, studie, dagbesteding, sociale contacten, etc. Naast organisaties uit de Maatschappelijke Zorg zouden alle maatschappelijke organisaties idealiter toegerust moeten zijn om met herstel- en participatievragen om te gaan. Denk aan voorzieningen waar (ex) ggz cliënten zich veel laten zien zoals werk en inkomen, vrijwilligerscentrales,</p>	Akkoord	Op pagina 5 van het beleidskader is een 7de uitgangspunt toegevoegd met als onderwerp participatie en herstel. Voor de toelichting op het uitgangspunt maken we gebruik van uw aangedragen teksten.

		<p>kwetsbaarheden, problemen en beperkingen en een geleidelijke inwisseling van patiëntidentiteit naar burgerschap. (bron: Trimbos)¹</p> <p>Herstel is het unieke, persoonspecifieke proces waarbij mensen de draad weer oppakken en hun leven opnieuw inhoud en richting proberen te geven. (Anthony, 1993, Deegan, 1995).</p> <p>We onderscheiden drie aspecten aan herstel: klinisch herstel, persoonlijk herstel en maatschappelijk herstel. (visie herstel Rivierduinen).</p> <p>Werken aan persoonlijk en maatschappelijk herstel heet wel: herstelondersteunende zorg.</p> <p>.</p>	<p>vrijwilligersorganisaties en verenigingen, (wijk)inloopcentra, verhuurders, en sportorganisaties, scholen, werkgevers.</p> <p>Herstel kan starten op dag 1 van de hulpverlening en draagt tevens bij aan het voorkomen van terugval.</p> <p>Met name op het domein van maatschappelijk herstel kan de gemeente bijdragen, door dit thema te verbinden met participatie. De gemeente kan sturen door toegankelijkheidseisen te stellen, de deskundigheid te vergroten op dit vlak, en nieuwe initiatieven op het snijvlak van herstel en participatie te bekostigen</p> <p>Participatie kan vervolgens geoperationaliseerd worden als mensenrecht in het sociaal domein: beschikbaar, aanvaardbaar, aanpasbaar</p>		
--	--	---	--	--	--

¹ Handreiking voor de implementatie van herstelondersteunende zorg in de ggz (Trimbos)

				en toegankelijk (BAAT), voor kwetsbare burgers. ²		
4.1	19	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>Het succes is afhankelijk van de mogelijkheden van de omgeving.</i> Opnieuw deze zin. Staat los en vraagt opnieuw om toelichting!		Mee eens	Aanpassen conform eerdere aanpassing.
	19	Adviesraad Sociaal Domein Kaag en Braassem	in kader Visie: Inclusieve samenleving, wordt in de op een na laatste zin gesteld: <i>Het succes is afhankelijk van de mogelijkheden van de omgeving.</i> Hier wordt t naar de mening van de adviesraad wel erg sterk ingezet op de omgeving ,het geen ook tot Uitdrukking komt in de bij 4.2 vermelde Uitgangspunten voor het beleid. Bij pt. 3 eindigt men met: <i>waardoor regionaal alleen een vangnet overblijft voor zeer specialistische of acute vormen van opvang.</i>	De adviesraad is van mening dat, in de regionale visie op blz.19 en de daarop volgende uitwerkingen, heel sterk de nadruk wordt gelegd op het lokale en op de eigen mogelijkheden en eigen regie, zonder dit te concretiseren in de uitwerkingen. Ook het genoemde regionale vangnet wordt nergens uitgewerkt. Wat is hier anders dan hetgeen tot nu toe gebeurt?	In het beleidskader is de visie op de Maatschappelijke zorg vastgelegd. Om die visie te realiseren is een aantal randvoorwaarden omschreven. Inclusie en acceptatie is daar een onderdeel van. Het concretiseren van maatregelen lokaal, regionaal en subregionaal wordt nader uitgewerkt. Daarin wordt ook bepaald hoe het regionaal vangnet wordt georganiseerd.	Geen
4.2	19	wmo adviesraden Leidse regio en Katwijk	Grote complexiteit Bij maatschappelijke zorg en beschermd wonen gaat het om inwoners met zware en meervoudige problemen. Vaak is er sprake van	Advies: de adviesraden stellen voor bij de inkoop van de zorg die van belang is voor maatschappelijke zorg en beschermd wonen op een wijze te	Uitgangspunt binnen de Wmo is: "doen wat nodig is". Ook bij de inkoop zal daar rekening mee	Geen

² Zie <http://www.mensenrechten.nl/publicaties/detail/34852>

		<p>gering psychisch welbevinden, slechte gezondheid, laag inkomen (uitkering/werkloos) zonder zinvolle dagbesteding. En eenzaamheid is wellicht wel de grootste zorg als het eigen sociaal netwerk uitgeput raakt en de omgeving mensen niet accepteert.</p> <p>Hier komen de beleidsterreinen maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid, OGGz en aanpak huiselijk geweld samen. En moet gewerkt worden aan sociale participatie en integratie, voorzien in eerste levensbehoefte, opvang, huisvesting, hulpverlening, ondersteuning, werk, opleiding, geestelijke en lichamelijke gezondheidszorg.</p> <p>De adviesraden zijn van mening dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De complexiteit en kosten voor maatschappelijke zorg en beschermd wonen ten opzichte van het aantal inwoners relatief en absoluut groot zijn. • Dat een integrale aanpak noodzakelijk is om effectief en efficiënt de doelen te kunnen bereiken. • Dat de organisatie daarvan tussen zorgaanbieders en binnen gemeenten nog meer ontschot kan worden. 	<p>contracteren die meer maatwerk toestaat en die 'afgerekend' wordt op het beheersen van de instroom. Ook bevorderen van de uitstroom is belangrijk. Dit kan alleen geschieden als de cliënt hieraan toe is, adequaat begeleid wordt en terugvalopvang aanwezig is.</p>	<p>gehouden worden.</p>	
--	--	---	--	--------------------------------	--

4.2	19	Wmo adviesplatform gemeente Teylingen	<p>De regio heeft duidelijke ambities neergelegd in het beleidskader. Voegsignalering, vraaggerichte ondersteuning, laagdrempelige toegang tot voorzieningen ook de overige punten zijn uitgangspunten waar wij ons als WMO adviesplatform helemaal achter kunnen scharen.</p> <p>We vragen ons af of het uitgangspunt dat elke gemeente in staat is om Multi-problematiek zelf te hanteren, realistisch is. Aangegeven staat dat gemeente zelf bepalen of zij vormen van ondersteuning, zo nodig in samenwerking, met andere gemeenten willen inkopen. Nog afgezien van het feit dat in VNG-verband door gemeenten en de staatssecretaris voor VWS is afgesproken dat alle gemeenten voor einde 2016 laten weten in welke regionaal verband zij gaan samenwerken ter uitvoering van de taken Opvang en Beschermd Wonen, lijkt het ons ook teveel gevraagd dat elke gemeente ketensamenwerking organiseert met forensche klinieken, zorgverzekeraars, gevangenis, verslavingszorg, ggz instellingen en andere specialistische instituten.</p> <p>Zowel vanuit inhoudelijke overwegingen ten behoeve van de burger (snel kunnen opschalen naar specialistische hulp), als vanuit overwegingen van doelmatigheid</p>	<p>Regel laagdrempelige toegang en garandeer de wettelijk vereiste landelijke toegang.</p> <p>Maak van regionale samenwerking en ketensamenwerking een uitgangspunt in het beleidskader</p>	<p>Binnen de Wmo is er alleen sprake van lokale laagdrempelige toegang. Als de problematiek niet past in de Wmo (bijvoorbeeld psychiatrische behandeling) , dan is ketensamenwerking en/of goede overdracht naar andere zorgwetten noodzakelijk. In de uitvoering moet hier zeker aandacht voor zijn.</p> <p>Daarnaast zal in het uitvoeringsprogramma specifiek aandacht worden besteed samenwerking met de zorgverzekeraars.</p>	Geen
-----	----	---------------------------------------	--	---	--	-------------

			<p>zouden gemeenten voor gezamenlijke uitvoering moeten kiezen. Het is geen schande als gemeente te erkennen dat bepaalde samenloop van Multi-problematiek niet zelf te hanteren is. in gevallen van Multi-problematiek is samenloop met specialistische behandeling in de ZVW, en zeker bij de doelgroep voor maatschappelijke zorg vaak aan de orde. Juist bij deze doelgroep is ketensamenwerking een voorwaarde voor het boeken van resultaat. Wij adviseren om dit expliciet in het beleidskader op te nemen.</p>			
4.2	19	Wmo adviesplatform gemeente Teylingen	<p>Een uitgangspunt dat ontbreekt is dat gemeenten afspreken om binnen de gemeentelijke apparaten ontschot te gaan werken. Zonder ontschotting binnen de gemeenten zal het, naar onze mening, niet lukken om de uitgangspunten te verwezenlijken. Om enkele voorbeelden te noemen: indien de afdeling Burgerzaken weigert om iemand in de Basisregistratie Personen in te schrijven, dan vervalt voor die persoon elke mogelijkheid om ondersteuning te vragen of zich voor zorg te verzekeren. Indien een gemeente weigert om iemand tot schuldhelpverlening toe te laten, dan vervallen mogelijkheden om huisuitzetting te voorkomen. Zonder prestatieafspraken over urgentie of contingentwoningen door gemeenten met woningcorporaties, kunnen inkopers van de gemeente geen</p>	<p>Neem concrete acties op in het beleidskader voor ontschotting binnen de beleidsafdelingen en uitvoerende diensten van de gemeenten.</p>	<p>Wij onderschrijven belang van ontschotting en een integrale aanpak. Het is aan gemeenten om daar zelf mee aan de slag te gaan. We nemen dit mee naar uitvoeringsprogramma en als aandachtspunt voor lokale invulling van Maatschappelijke zorg.</p>	<p>Geen</p>

			afspraken maken met zorgaanbieders om hun cliënten te laten uitstromen of passende woonruimte te bieden. Idealiter zou ontschotting voor de cliënt betekenen dat, wanneer hij hulp vraagt of aangemeld wordt, een korte toets plaats vindt op alle levensdomeinen (werk, inkomen, huisvesting, gezondheid, opleiding, ondersteuning, sociaal netwerk), waarop vervolgens één integrale gemeentelijke beschikking volgt die uitkering, onderdak, ondersteuning, participatie en schuldhulp kan bevatten. voor gemeenten zal het in de uitvoering een hele omslag zijn om alle afzonderlijke loketten (Wmo, Jeugd, Wet Schuldhulp, Participatiewet) in een integraal loket samen te brengen.			
	19	Kwadraad	Paragraaf 4.2 art 1 onder Breed gedragen lokale verantwoordelijkheid staat: 'elke gemeente heeft een stevige lokale basisstructuur. Wat wordt verstaan onder 'stevig'?	-	Met een stevige basisstructuur wordt bedoeld dat er lokaal passende zorg- en ondersteuning aanwezig zijn evenals laagdrempelige algemene voorzieningen.	Geen
	19	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>lokaal zet men maximaal in op vroegsignalering en preventie;</i> Wat betekent dat concreet?	-	Zie uitwerking op pagina 20 van het beleidskader.	Geen
	19	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>lokaal ontwikkelt men vraaggerichte ondersteuning</i>	-	Terechte opmerking	'Ontwikkelt' vervangen door 'organiseert'

			Beetje contradictio in terminis. Je ontwikkelt een aanbod...			
5, 19	GGD Hollands Midden	<p><i>3. lokaal ontwikkelt men vraaggerichte ondersteuning: integraal en op maat, waardoor regionaal alleen een vangnet overblijft voor zeer specialistische of acute vormen van opvang;</i></p> <p>Opvang ≠ vangnet! Dit punt wekt de suggestie dat vangnet gelijkstaat met een opvangplek in de Maatschappelijke Opvang of Beschermd Wonen.</p> <p>Een vangnet is er voor iedereen die uitvalt, ongeacht de situatie. Voorzieningen als MO en BW hebben over het algemeen toegangseisen waardoor niet iedereen daar terecht kan.</p> <p>Vangnet in de klassieke betekenis (vanuit de OGGZ) is dan ook een <i>functie</i> die wordt vervuld door een <i>netwerk</i> van voorzieningen en organisaties, waarbij geen uitsluitingscriteria van toepassing zijn (wel voor afzonderlijke voorzieningen, helaas). Bijvoorbeeld de inloofunctie GGZ is in dit verband dus ook te rekenen tot het vangnet.</p>	3. lokaal ontwikkelt men vraaggerichte ondersteuning: integraal en op maat, waardoor regionaal alleen een vangnet overblijft voor zeer specialistische of acute vormen van opvang, zorg of ondersteuning.	Mee eens. We nemen uw suggestie over.	Tekstuele aanpassing conform voorstel (met correctie als hierboven)	
19	Stichting Zon	<p>Inhoudelijk: <i>de opvang is kleinschalig en zo lokaal mogelijk georganiseerd.</i></p> <p>Moeten hierin de reële vervoerskosten van ambulante hulpverleners worden meegenomen in de</p>	-	In het uitvoeringsprogramma wordt de financiële onderbouwing uitgewerkt.	Geen	

			bekostigingsstructuur?			
	19	Dunavie	4.2 Voeg punt 7 toe....	Punt 7: Lokaal is er een aaneensluitende keten van ondersteuning aanwezig.	We verwijzen naar punt 3, dit punt is in iets andere beoordelingen hetzelfde als het tekstvoorstel	Geen
	5, 19	GGD Hollands Midden	<p><i>Uitgangspunten voor beleid</i></p> <p>Het vormgeven van een adequate bemoeizorg functie is voor deze doelgroep heel belangrijk. De gemeente zou zorg moeten dragen voor een voldoende kwalitatief aanbod van outreachende bemoeizorg: multidisciplinair, HBO-geschoolde professionals (psychiatrisch)verpleegkundigen, maatschappelijk werkers en sociaal pedagogisch werkers met voldoende ervaring en affiniteit met het werk.</p> <p>Resultaat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het bieden van outreachende bemoeizorg door adequate professionals; - de expertise die voor multidisciplinaire integrale ondersteuning nodig is, is via een effectieve en efficiënte werkwijze beschikbaar vanuit de verschillende organisaties; - verbindingen met aanpalende voorzieningen en ontwikkelingen in het sociaal domein, o.a. aanpak verwarde personen, integrale crisisdienst en 	<p>7. Aandacht voor Participatie & Herstel is een uitgangspunt bij alle vormen van hulp, opvang en ondersteuning;</p> <p>8. De hulpverlening werkt <i>outreaching</i> waar dat nodig is; voor zorgwekkende zorgmijders is in heel de regio adequate <i>bemoeizorg</i> voorhanden</p>	We passen de tekst aan.	<p>Toevoegen aan uitgangspunten:</p> <p><i>7. Aandacht voor Participatie & Herstel is een uitgangspunt bij alle vormen van hulp, opvang en ondersteuning;</i></p> <p><i>8. de hulpverlening werkt outreachend en levert bemoeizorg waar dat nodig is;</i></p>

			<p>sociale teams.</p> <p>Daarnaast pleiten wij voor het opnemen van Participatie & Herstel bij de uitgangspunten. Zie ook de suggestie hieronder (bij pagina 19) voor nadere invulling.</p>			
4.2	19	wmo adviesraden Leidse regio en Katwijk	<p>Als bepaalde voorwaarden worden vervuld is de kans op succesvolle re-integratie groter. Wij zien hiervoor vier concrete kansen en voorzien deze van advies.</p> <p>a. Zelfstandig wonen vergt in het eerste jaar goede en intensieve begeleiding. Terugval naar oude gewoonten is een dreigend probleem. In de contingentregeling met corporaties is gedurende twee jaren in ambulante begeleiding voorzien. In de overige gevallen moet men eerst een maatwerkvoorziening aanvragen. Vooreen klein deel van de doelgroep (zoals zorgmijders) kan dit tot problemen leiden.</p>	<p>Advies: trek de regeling gelijk en zorg in elk geval voor een structurele terugval optie.</p>	Dit advies nemen we mee naar het uitvoeringsprogramma	Geen
	19	Wmo Adviesraad Noordwijkerhout	<p>Het blijft voor ons onduidelijk wie verantwoordelijk is voor de inhoud van een begeleidingsplan en evaluatie hiervan. Is dat de gemeente of hebben behandelaars hier invloed op? Wij zijn van mening dat het laatste zeker aan de orde zou moeten zijn.</p>	-	Behandeling is geen onderdeel van de Wmo dus daar heeft de gemeente geen invloed op. Goede afstemming tussen Behandeling en Wmo Begeleiding heeft wel aandacht in de uitvoering.	Geen
	19/20/21	Stichting De Binnenvest	<p>Het uitgangspunt is dat elke gemeente in staat is om multi-problematiek zelf</p>	<p>Graag een aanpassing in</p>	Zie reactie op pagina 36/37 van de NvI, bij	idem

	/22		<p>te hanteren. Wij vragen ons af of dit realistisch is. Elke gemeente bepaalt zelf of zij vormen van ondersteuning zo nodig in samenwerking met andere gemeenten inkoop. Het lijkt ons teveel gevraagd dat elke gemeente ketensamenwerking organiseert met forensische klinieken, zorgverzekeraars, gevangenissen, verslavingszorg, ggz instellingen en andere specialistische instituten. Zowel als het gaat om snel opschalen naar meer en meer specialistische zorg ten behoeve van de burger als vanuit overwegingen van doelmatigheid zouden gemeenten voor gezamenlijke uitvoeringen dienen te kiezen, zeker waar het gaat om burgers met een zwaardere zorgvraag. Juist bij de doelgroep van de maatschappelijke zorg is ketensamenwerking een voorwaarde voor het boeken van resultaat.</p>	de tekst hierop.	reactie Wmo adviesraad Teylingen	
4.2		Adviesraad WMO Leiden	<p>Continuïteit in de ondersteuning en begeleiding. Door de nieuwe aanpak zal ook de ondersteuning een breed gedragen lokale verantwoordelijkheid worden. Dit heeft gevolgen voor o.a. werklocaties en werkgelegenheid van hulpverleners. Voor de cliënt is continuïteit in begeleiding een belangrijk kwaliteitscriterium. Het is onwenselijk wanneer opgebouwde vertrouwensbanden vaak en lang worden doorbroken. De Adviesraad vraagt zich af op welke wijze u de</p>	-	<p>De gemeente streeft naar continuïteit in de ondersteuning, in samenwerking met de zorgaanbieders.</p> <p>In het uitvoeringsprogramma werken dit verder uit.</p>	Geen

			continuïteit in de ondersteuning en begeleiding gaat vormgeven en waarborgen in de aanpak?			
	20	Dunavie	1 ^e alinea: casus: Door het creëren van meer betaalbare woningen en passende ondersteuning thuis, hoeven	Door het creëren van meer betaalbare (on)zelfstandige woningen en	Mee eens. Het gaat zowel om zelfstandige als onzelfstandige woningen	Tekstuele aanpassing conform voorstel
	20	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>Jelle heeft zijn psychiatrische problemen mogelijk ontwikkeld vanuit de bijzonder stressvolle situatie thuis.</i> Psychiatrie van de koude grond. Wie is verantwoordelijk voor de blunders van de wijkteams die straks "voldoende" kennis hebben van complexe psychiatrische problematiek?	-	Het wijkteam is door aanwezige kennis in staat de juiste hulp in te schakelen. Het betekent niet dat zij alles zelf moeten kunnen.	Geen
	20	Rosa Manus	De problematieken en de verwevenheid van problematieken zoals op pagina 14 staan, zijn verbonden met onze doelgroep. Naast de problematiek van huiselijk geweld (en veiligheid) besteden wij ook aandacht participatie, schuldenproblematiek, ADL, opvoeden etc. Wij willen wel noemen dat wij onder preventie en vroegsignalering (pagina 20) tevens verstaan aandacht en hulpverlening aan kinderen die te maken hebben (gehad) met huiselijk geweld in het kader van intergenerationele overdracht. Dat is een andere invalshoek dan hier genoemd wordt onder preventie en vroegsignalering. Inmiddels hebben wij hiervoor de methodiek veerkracht met succes geïmplementeerd. Een	Preventie en vroegsignalering pagina 20. Ook hier iets zetten over belang van kinderen in de opvang en die te maken hebben met (ouders) met deze problematiek.	Het gaat hier specifiek om preventie en vroegsignalering. Het is in dat licht niet nodig om hier specifiek een opmerking te maken over kinderen in de opvang.	Geen

			boekje inzake de evaluatie voegen wij hierbij http://www.rosa-manus.nl/nieuws/			
5, 20	GGD Hollands Midden	<p><i>Maximaal inzetten op vroegsignalering en preventie</i></p> <p>Wij pleiten voor het concreter uitwerken van het begrip “<i>Maximaal inzetten</i>”.</p> <p>Dit deel wekt namelijk de indruk dat gemeente nu nog weinig doen. Gemeenten doen al het nodige (voorkomen huisuitzetting, reageren op signalen van zorg, energie-afsluitingen).</p> <p>Uiteraard hoeft er in de beleidsvisie geen opsomming wat er allemaal al gebeurd, maar wel moet duidelijk zijn wat er ánders of meer moet.</p> <p>Ten tweede verstaat u onder preventie <i>vooral ambulante begeleiding op maat</i>. Dit wat ons betreft te beperkt, want op iedere trede (zie Judith Wolf) kunnen mensen uitvallen. En het is ook niet zo dat begeleiding altijd de oplossing is (dat zou kostbaar worden). Denk bijvoorbeeld aan de nieuwe daklozen, of situaties waar herstel met het eigen netwerk mogelijk is. Kortom: begeleiding is weliswaar een belangrijk onderdeel, maar er is bredere inzet op preventie nodig om de effecten op te leveren die de</p>	<p>“Maximaal inzetten op vroegsignalering...</p> <p>Uitwerking: Gemeenten analyseren op welke gebieden zij mogelijkheden hebben tot vroegsignalering en preventie. Welke data hebben zij in huis die hen in staat stelt te handelen? Welke professionals hebben zodanig intensief contact met burgers en zijn voldoende deskundig om signalen te herkennen en te handelen?</p> <p>Gemeenten zetten zich vervolgens in om op al deze gebieden een signaalfunctie te organiseren en gebruik te maken van de mogelijkheid om in een vroeg stadium te handelen.</p> <p>...en preventie”</p> <p>Gemeentes kunnen op bovenstaande gebieden handelen: interventies inzetten of ontwikkelen.</p>	<p>De uitwerking die u geeft van maximaal inzetten op vroegsignalering en preventie beschrijft een uitwerking in de praktijk. Uw suggesties en aanbevelingen nemen wij mee bij het opstellen bij het uitvoeringsprogramma waarin we uitgebreider zullen in gaan op wat bedoelen met vroegsignalering en preventie en hoe gemeenten daar vorm aan kunnen geven.</p>	Geen	

		<p>transitie beoogd. Zowel financieel als inhoudelijk.</p> <p>We doen hieronder en in de kolom hiernaast graag suggesties voor een mogelijke uitwerking en verbreding vroegsignalering en preventie.</p> <p><i>"Maximaal inzetten op..."</i> Inzetten op <u>signalering</u> kan grofweg op twee manieren: via 'signalering van systemen' en via professionals die bij de uitvoering van hun werk signalen krijgen over burgers die hulp nodig hebben. Beide manieren zijn mogelijk <i>binnen het gemeentelijk domein</i> (de gemeentelijke organisatie of datgene waar de gemeente direct invloed op heeft) en <i>buiten het gemeentelijk domein</i>. (ZOZ)</p> <p>Wij denken dat er op beide terreinen nog te winnen is door gemeenten. Denk aan het moment waarbij er een uitkering wordt gewijzigd of stopgezet (wat de reden ook is). Daarnaast kan de gemeente deze interventies ontwikkelen binnen de eigen organisatie, of daarbuiten.</p> <p>Een ander vlak is bijv. onderwijs</p>	<p>Dit kan de vorm hebben van direct contact met de burger en zo nodig maatwerk (geïndiceerde preventie).³ Of zich richten op groepen met bepaalde risicofactoren op het gebied van sociale uitsluiting (selectieve preventie). Algemene en zorggerelateerde preventie hebben hun plek respectievelijk in het algemene gezondheids- en Wmo-beleid van de gemeente, en binnen hetzorgaanbod van instellingen.</p> <p>Zie ook de definities van Judith Wolf (Tussen Wal en Schip, p29) <i>"Vroeginterventie</i> betekent voorzien in acute hulp om de situatie of de toestand van personen en gezinnen weer (enigszins) beheersbaar te maken en</p>	
--	--	---	--	--

³ Zie ook <http://www.nationaalkompas.nl/preventie/wat-is-preventie/>

			<p>(training in wegwijs met geld, vroegsignalering psychose eind VO begin beroepsonderwijs), etc.</p> <p>U vindt een tekstvoorstel aan de rechterkant.</p>	<p>mensen zicht op een uitweg te geven. De uitkomst van <i>signalering & vroeginsterventie</i> is een keuze voor een passend vervolg. Deze zorgfunctie is een in de tijd beperkte activiteit die een pro-actieve outreachende werkwijze vergt. <i>Signalering en Vroeginterventie</i> kan ook betrekking hebben op deelpopulaties van mensen met (dreigende) meervoudige problemen (preventieprogramma's, selectieve preventie)</p>		
	20	Libertas Leiden	<p>"Lokaal maximale inzet in op vroegsignalering en preventie (...) onder preventie verstaan we hier vooral ambulante begeleiding op maat" Preventie is breder dan ambulante begeleiding. Welzijns- of werkgerelateerde activiteiten kunnen die functie ook vervullen.</p>	<p>"Lokaal maximale inzet in op vroegsignalering en preventie (...) onder preventie verstaan we onder meer ambulante begeleiding op maat"</p>	Mee eens	Tekstuele aanpassing conform voorstel
	20	Stichting Zon	<p>Inhoudelijk: <i>Uitgangspunt is dat opvang een uiterste stap is die genomen wordt als alles al geprobeerd is. Alleen voor de inwoners waarbij de ondersteuning in de eigen omgeving tekort schiet, is opvang aanwezig.</i> Klinkt ook niet erg vraaggericht</p>	-	Terechte opmerking	<p>De volgende zin wordt verwijderd:</p> <p><i>"Uitgangspunt is dat opvang een uiterste stap is die genomen wordt als alles al geprobeerd is. Alleen voor de inwoners</i></p>

						waarbij de ondersteuning in de eigen omgeving tekort schiet, is opvang aanwezig."
	20	Wmo Adviesraad Noordwijkerhout	Laatste alinea: deze visie gaat uit van het feit dat alle betrokkenen in wijkteams en Wmo-loketten generalisten moeten zijn ten aanzien van allerlei beperkingen en stoornissen. Wij pleiten voor minstens een aantal specialisten per team, omdat de beperkingen en mogelijke gevolgen van diverse problematiek zeer divers kan zijn en dat van een wijkteammedewerker niet kan worden verwacht hier volledig in thuis te zijn.	-	De samenstelling van de teams (en of er met teams gewerkt wordt) is een lokale keuze. Van belang is om de benodigde kennis te ontsluiten. En er voor te zorgen dat medewerkers weten waar zij deze expertise kunnen vinden.	Geen
	20/21	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>Vroegsignalering vraagt om kennis bij (burgers en) professionals om te herkennen waar iets mis gaat en te weten wat er moet gebeuren om escalatie van een situatie te voorkomen. Het investeren aan de voorkant betekent ook het leveren van ondersteuning passend op de specifieke situatie van de inwoner en niet gericht op aanbod. Kennis en herkenning van de doelgroep in alle wijkteams of Wmo- loketten in elke gemeente zijn hierbij onontbeerlijk. Het streven is dat alle professionals multiproblematiek en GGZ- problematiek herkennen en ernaar kunnen handelen. Professionals realiseren zich daarbij dat er zorgmijders zijn die hun niet hulpvraag kenbaar maken maar wel</i>	-	Eens. Verdere uitwerking gebeurt bij de doorontwikkeling van vroegsignalering. Hierbij speelt de inzet van ervaringsdeskundigen een belangrijke rol.	Geen

			<p><i>ondersteuning nodig hebben</i> Dit vraagt ook om nadere uitwerking. Iets te kort door de bocht naar mijn mening. Kennis en herkennen van „de doelgroep’ Misschien eerder hebben over het herkennen van bepaalde signalen of gedrag, etc... Hierbij kan de inzet van ervaringsdeskundigen een rol spelen!</p>			
	20	Libertas Leiden	<p><i>“Kennis en herkenning van de doelgroep in alle wijkteams of Wmo-loketten in elke gemeente zijn hierbij onontbeerlijk.”</i> Het is niet uit te sluiten dat mensen uit de doelgroep in aanraking komen met de politie. Kennis over deze doelgroep bij de politie is nodig.</p>	-	Mee eens, vanuit de wijkteams is vaak goed contact met de wijkagent.	Geen
	20	GGD Hollands Midden	<p><i>Het streven is dat alle professionals multiproblematiek en GGZ-problematiek herkennen en ernaar kunnen handelen.</i></p> <p>Het is niet helemaal duidelijk uit de tekst hoe sterk de gemeente dit wil neerzetten. Onze visie:</p> <p><i>herkennen:</i> Het gros van de professionals handelt op basis van een ‘niet-pluis’ gevoel. Zij hebben algemene kennis over het herkennen van signalen. Bij vermoedens van een bepaalde problematiek schakelen zij vervolgens professionals in met specialistische kennis.</p> <p><i>ernaar kunnen handelen:</i></p>	<p><i>Het streven is dat alle professionals alert zijn op signalen van multiproblematiek, zorgmijding en GGZ-problematiek. Zij vragen advies of ondersteuning bij specialisten hulpverlening en schakelen deze zo nodig in.</i></p>	Eens met uw opmerking.	Conform tekstvoorstel

			<p>Bij complexe problemen heb je altijd de juiste kennis en vaardigheden nodig. Die zitten zelden bij één professional.</p> <p>Professionals moeten bij complexe problematiek rond een gezin/huishouden overeenstemming bereiken over de samenwerking, met een integrale aanpak (1huishouden/1plan) en heldere afspraken. Wie doet wat? Wie coördineert?</p>			
	20/2 1	Dunavie	Vroegsignalering.... Begin pagina 21. Dus.....	Voeg hier mijn opmerking Alg2 aan toe.	Zie reactie pagina 5 van de NvI	Geen
	21,2 4,27	GGD Hollands Midden	<p>Het begrip 'bemoeizorg'</p> <p>Wij adviseren dit begrip verder uit te werken en expliciet op te nemen in dit kader. Zie ook het advies om het op te nemen bij de uitgangspunten voor beleid.</p> <p>Het thema bemoeizorg wordt 3x genoemd in het kader. Twee keer als constatering (<i>geen hulpvraag kenbaar maken maar wel zorg nodig hebben</i>, p21). Een keer als voorwaarde: <i>waardoor een vorm van bemoeizorg nodig is</i>. En dat: een integrale multidisciplinaire vraagverheldering bij de start van de ondersteuning en behandeling is belangrijk (p24).</p> <p>Tot slot noemt het kader bemoeizorg nog als een van de acties die gemeenten kunnen ondernemen:</p>	<p>Op te nemen bij <i>Te ontwikkelen</i></p> <p>In samenwerking met de betrokken partijen wordt een nieuwe vorm van bemoeizorg opgezet waarbij de ervaren knelpunten worden meegenomen. Belangrijk onderdeel hierbij is om een toekomstig bestendig plan te ontwikkelen, waarbij rekening wordt gehouden met de ontwikkeling dat taken zo lokaal mogelijk belegd worden.</p> <p>Doelstellingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - mensen in zorg krijgen die (ernstig) zorgmijndend zijn en daarmee een 	Wij nemen uw suggestie om regionaal te werken aan een nieuwe vorm van bemoeizorg over. Hieraan zullen wij in het uitvoeringsprogramma aandacht besteden. Daarbij zullen wij de ontwikkelingen in de gemeente Gouda volgen.	We hebben het onderwerp bemoeizorg expliciet toegevoegd als uitgangspunt toegevoegd. In de toelichtende tekst op p 23 van het beleidskader hebben we gebruik gemaakt van uw tekstuele suggesties.

		<p><i>starten met pilots waarbij outreachend werk nauwer verbonden wordt aan professionals in de wijk (bemoeizorg), p27.</i></p> <p>Uit bovenstaande missen wij een visie op de functie van bemoeizorg in de regio. Wat is het karakter van bemoeizorg? Wat moeten gemeenten in huis hebben (of halen) om dit goed uit te voeren?</p> <p>Wij vinden dit belangrijk omdat</p> <ol style="list-style-type: none"> a) een deel van de doelgroep van Maatschappelijke Zorg nu eenmaal zorgmijgend is, of waarbij de geboden zorg niet meer adequaat is (zorgverlamming). b) In het nieuwe sociaal domein zijn op dit moment hiaten mbt bemoeizorg en outreachend werken. Het is primair een gemeentelijke verantwoordelijkheid geworden. Vanuit de zorgverzekeringswet is er nog maar heel weinig mogelijk als er geen behandelrelatie is (en 3x noshow = afbreken), sociale teams zijn niet altijd aan zet (geen opdracht), of niet goed toegerust (kennis en vaardigheden) om bemoeizorg in te zetten. Tot slot zijn de afspraken over het vangnet en de regie niet altijd (meer) 	<p>gevaar voor zichzelf of de omgeving vormen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - stabilisatie en voorkomen van afglijden, verergering/cumulatie van problemen w.o. huisuitzetting - toegenomen regie van de cliënt ten behoeve van participatie en herstel - aansluiten bij / uitwerken van de doelen van het regionaal kader maatschappelijke zorg 		
--	--	---	---	--	--

			<p>duidelijk.</p> <p>De gemeente Gouda heeft opdracht gegeven om de bemoeizorg in de regio Midden-Holland om te vormen tot een passende functie binnen het sociaal domein. Het zou mooi zijn als een dergelijke uitwerking ook in Holland Rijnland kan plaatsvinden.</p>			
4.2	21	Adviesraad WMO Leiden	<p>(3.) Lokaal vraaggerichte ondersteuning integraal en op maat, waardoor regionaal alleen een vangnet overblijft voor zeer specialistische of acute vormen van opvang. De Adviesraad vraagt zich af hoe u omgaat met deze vraaggerichte aanpak wanneer bemoeizorg nodig is? Wie bepaalt dan de vraag?</p>	-	Zie antwoord op reactie van de GGD op pagina 63 van de NvI	Zie aanpassing conform reactie van GGD op pagina 63 van de NvI
	21	Libertas Leiden	<p>"<i>hier efficiënte en effectieve werkwijzen op ontwikkelen</i>". Er lopen goede initiatieven, zoals Welzijn op Recept en Trajectbegeleiding VIPP⁴. Er kan naast ontwikkelen van nieuwe werkwijzen ook gekozen worden voor doorontwikkeling van bestaande succesvolle initiatieven.</p>	<p>"Hier efficiënte en effectieve werkwijzen op ontwikkelen en doorontwikkeling van bestaande doelmatige werkwijzen kan voorkomen dat mensen de stap naar de opvang alsnog moeten zetten."</p>	akkoord	Tekstuele correctie conform voorstel
	21	Wmo Adviesraad Noordwijkerhout	<p>Casus: Lucien zegt dat het beter gaat met hem en dat 'gelukkig niemand hem opjaagt'. Dit aspect is belangrijk en hier moet rekening mee gehouden worden bij het stellen van (her-) indicaties.</p>	-	Mee eens	Geen

⁴ Zie: <http://www.i-doe.nl/organisaties/trajectbegeleiding>

4.2	21	Stichting Visie-R	<p>Stichting Visie-R heeft kennis genomen van het voorgenomen Beleidskader Maatschappelijke Zorg en onderschrijft de uitgangspunten en is het eens om met dit nieuwe kader te streven naar een inclusieve samenleving, waardoor niemand buiten de boot valt. Wel hebben wij enige opmerkingen c.q. aanvullingen, welke wijk graag meegenomen zien worden bij de definitieve uitgangspunten van het voorgenomen kader.</p> <p>Stichting Visie-R ontwikkeld en begeleidt onder meer dagbesteding en arbeidsmatige leer/werktrajecten voor mensen die aan de zijkant van de samenleving staan. Wij werken hiertoe intensief samen met zorginstellingen en gemeenten. Het is altijd onze visie geweest dat dagbesteding of werk het beste middel is om als volwaardig lid van de samenleving weer mee te kunnen doen. Vergroting eigen kracht en eigen regie zijn basis uitgangspunten van onze trajecten. wij zij daarom blij het gewicht wat het voorgenomen kader toekent aan dagbesteding omschreven op pag 21 van het beleidskader: <i>"belangrijk voor hestel is ook zinvolle deelname aan de maatschappij door studie, (vrijwilligers) werk of dagbesteding. Op langere termijn is dit de beste garantievoor het voorkomen van terugval en uitval."</i></p>	<p>Een op maat gesneden zorgtraject behelst naar onze mening een gelijktijdige start van zorg op allerlei leefgebieden van de cliënt, gekoppeld aan een directe start van dagbesteding. Zorg en dagbesteding zijn complementair en open parallel op, ter ondersteuning van de individuele cliënt. Dagbesteding heeft een sterk positieve invloed op het doen slagen van het zorgtraject en draagt bij aan een vermindering van de kosten van het totale traject. Wij vinden het derhalve spijtig dat binnen het kader weinig aandacht wordt geschonken aan dagbesteding en de naar onze mening zo cruciale gelijktijdige start van het zorgtraject en dagbesteding.</p>	<p>Gelijktijdige analyse van alle leefgebieden onderschrijven we, gelijktijdig inzetten van zorg op alle leefgebieden is niet altijd nodig en soms zelfs ongewenst. We streven naar maatwerk.</p>	<p>Geen</p>
-----	----	-------------------	--	---	--	--------------------

	21	Adviesraad Sociaal Domein Kaag en Braassem	laatste alinea: hier staat onder meer: Het uitgangspunt is de behoefte van de cliënt zelf, zijn of haar zelfgekozen doelen en eigen regie.	De adviesraad zet hier vraagtekens bij, gelet op de aard van de doelgroep. Dit lijkt niet een groep waarbij de zelfredzaamheid erg groot is, hetgeen blijkt uit bijlage 1: pagina 10-14 verslagen van consultatierondes met cliënten, aanbieders en raadsleden. Is derhalve het gestelde realistisch? Hier wordt ook aangegeven dat als middel tegen eenzaamheid samenwonen met lotgenoten belangrijk is.	We spreken van participatie naar vermogen en zelfregie naar vermogen. Iedereen kan op zijn eigen manier, op zijn eigen niveau een bijdrage leveren en participeren.	Geen
	22	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>We streven naar een lokale laagdrempelige toegang tot ondersteuning, met aansluitend duidelijke richtlijnen voor aanmelden bij (sub)regionale ondersteuningsvormen waarin op regionaal niveau wordt samengewerkt. Onnavolgbare zin....</i>	-	We zullen de zin verduidelijken.	Tekst gewijzigd in: "We streven naar een laagdrempelige toegang tot ondersteuning zowel lokaal als regionaal."
	22	Stichting Zon	Inhoudelijk <i>Waar mogelijk worden mensen gestimuleerd regie te krijgen of te houden over hun eigen leven. De ondersteuning van professionals en maatschappelijke organisaties sluit daarop aan en versterkt het zelfregisserend vermogen. Zie eerdere opmerkingen over zorgmijders en vraaggerichtheid</i>	-	We spreken hier juist van "mogelijk" omdat het niet altijd mensen betreft die kunnen en willen.	Geen

22	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>Speciale aandacht is ook daar nodig voor de begeleiding bij het opbouwen en onderhouden van een sociaal netwerk, om eenzaamheid te voorkomen.</i>	Speciale aandacht is ook daar nodig voor de begeleiding bij het opbouwen en onderhouden van een sociaal netwerk, om eenzaamheid te voorkomen, zoals in de vorm van maatjesprojecten	We nemen uw tekstsuggestie (met een kleine aanpassing) over.	Tekst gewijzigd als volgt: "<i>Speciale aandacht is ook daar nodig voor de begeleiding bij het opbouwen en onderhouden van een sociaal netwerk, om eenzaamheid te voorkomen, <u>bijvoorbeeld in de vorm van maatjesprojecten.</u></i>"
22	Dunavie	5. Onderwerp uitstroom: Neem hierin mee de druk op de woningmarkt. Met de contingentregeling merkt de werkgroep WSA (PWHR) een wens naar meer woningen. Corporaties verdelen de woningen via een regionaalsysteem. We houden ons o.a. aan de urgentieregels. Voorkomen van uitzetting (bv door eigen schuld) is een van de regels waardoor mensen in de opvang terecht komen. Bv doordat ze zorgmijders waren, overlast bezorgden etc..... Meer mensen met een voorrangpositie op een woning geeft maatschappelijke boosheid bij "normale burgers". Zij wel en ik moet 5 -10 jaar wachten.	Voor de uitstroom is er een groter aanbod (on)zelfstandige kleinere woningen nodig die passend is bij de cliënt, naast het reguliere woningaanbod.	We onderschrijven dat er een groter aanbod kleinere woningen nodig is. Dit wordt een belangrijke opgave bij het uitvoeringsprogramma , onderdeel huisvesting.	Geen
22	Wmo Adviesraad Noordwijkerhout	Casus: het klinkt goed dat Frans mogelijk eerder geholpen zou moeten zijn. Maar dat betekent dan wel dat de toegang voor het krijgen van ondersteuning bij woning- en geldproblemen wellicht eerder moet worden omgezet in een urgentie dan	-	Mee eens	De tekst onder de casus is verwijderd.

			dat nu de praktijk lijkt te zijn.			
	22	Stichting Zon	Tekstueel: Of waarvoor tijdelijk een vangnet nodig is	Of voor wie tijdelijk een vangnet nodig is	Akkoord	Aanpassing tekst conform voorstel
	22	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>...Beschermd wonen verblijven, geldt dat uitstroom alleen kans van slagen heeft als de cliënt daar zelf klaar voor is.</i> In de praktijk zien we echter dat dit anders gaat. De instelling bepaalt of de cliënt er klaar voor is met soms desastreuse gevolgen!	-	Het uitgangspunt blijft zoals geformuleerd.	Geen
4.2		Wmo adviesplatform gemeente Teylingen	Voor alle uitgangspunten geldt dat niet staat aangegeven hoe gemeenten de uitgangspunten gaan verwezenlijken en hoe en wanneer zij toetsen dat aan de uitgangspunten wordt voldaan. Is een onderzoek door de gezamenlijke Rekenkamers een optie hiervoor?	Neem in het beleidskader een voorstel op voor de toetsing of de uitgangspunten van het beleidskader binnen de gestelde termijn zijn verwezenlijkt en neem op op welke wijze de evaluatie en borging van nieuw beleid plaatsvindt, bijvoorbeeld door jaarlijkse voortgangsrapportage aan de gemeenteraden	In het uitvoeringsprogramma zal aandacht besteed worden aan de wijze waarop de voortgang wordt gerapporteerd. De individuele gemeente blijft uiteindelijk verantwoordelijk voor het informeren van de gemeenteraad.	Geen
5.1	24 (23)	Wmo adviesraad Hillegom	In hoofdstuk 5 wordt gesproken over hoe de randvoorwaarden uit te werken om tot realisatie van deze visie te komen. Men moet zich wel realiseren dat men de samenleving niet kan verplichten/opleggen om begeleiding/zorg over te nemen.	Wij adviseren om in overleg met meerdere gemeentes te komen tot een pilot die maatschappelijke zorg organisch gaat ontwikkelen. Hiervoor dient ruim budget door de	We nemen uw suggestie mee bij de invulling van het uitvoeringsprogramma	Geen

				deelnemende gemeentes beschikbaar te worden gesteld. Dit project is voor een wordt alleen door de echte professionals uit het veld opgezet en ingericht eventueel onder leiding van een projectontwikkelaar.		
	24 (23)	Dunavie	5.1 Draagvlak Tekst is te algemeen:	Er is meer aandacht en begeleiding nodig voor de direct omwonenden nodig om inclusie te bevorderen.	Onderdeel van inclusie is acceptatie en begrip. Daarom is begeleiding van omwonenden een belangrijk aandachtspunt bij de nadere uitwerking van het beleidskader in het uitvoeringsprogramma	Geen
	24 (23)	Stichting Zon	Tekstueel: Misschien wel de belangrijkste opgave is het vergroten van de draagvlak van de maatschappij.	Misschien wel de belangrijkste opgave is het vergroten van het draagvlak van de maatschappij.	Akkoord	Tekstuele correctie conform voorstel
	24 (23)	Wmo Adviesraad Noordwijkerhout	Het creëren van draagvlak in de maatschappij heeft grote urgentie. Onveiligheid, slechte hygiëne, geluidsoverlast kan voor burenhulp ondraaglijk worden. Is er dan voor hen hulp?	-	Ondersteuning bij burenhulp en wijk moet onderdeel zijn van de aanpak waar dat nodig is.	Geen
5.1	24 (23)	Wmo adviesplatform gemeente Teylingen	Bij de randvoorwaarden in hoofdstuk 5 lezen we dat een aantal voorwaarden die de Commissie Toekomst benoemt, zijn meegenomen. Wij vinden dat het	Ontwikkel een brede en concrete aanpak voor het vergroten van draagvlak en betrek daar	We nemen uw suggestie mee bij de invulling van het uitvoeringsprogramma	Geen

		<p>noodzakelijk is om alle door de Commissie Toekomst genoemde randvoorwaarden in het beleidskader mee te nemen. We herkennen hetgeen in het beleidskader staat overdraagvlak. De meeste mensen vinden het ingewikkeld als zij iemand met een ernstige psychiatrische aandoening als buurman krijgen. Het onderwerp van stigmabestrijding verdient een concrete aanpak.</p> <p>Zoeker als Teylingen een dementievriendelijke woonomgeving wil zijn voor ouderen, zoeker hebben ook mensen met een psychiatrische ziekte een begripvolle omgeving nodig. Daarnaast kan geleerd worden van cliëntenorganisaties, ervaringsdeskundigen en zorgaanbieders. Hoe komt de gemeente, met inzet van ketenpartners, de buurt tegemoet als er zorgen zijn over bepaalde bewoners? Activiteiten om stigmatisering te bestrijden dienen zich niet allen op de doelgroep zelf te richten. Het betrekken van andere maatschappelijke organisaties, zoals sportverenigingen, vinden we ook belangrijk. Om woonoverlast te voorkomen is het belangrijk dat mensen een dagbesteding hebben en niet 's nachts gaan leven. Dit draagt allemaal bij aan draagvlak in wijken. Het lijkt ons een goed idee om een impactanalyse te gaan maken, zoals in</p>	<p>maatschappelijke organisaties bij.</p>		
--	--	--	---	--	--

			<p>het beleidskaderstaat. Wij vinden het van belang om hierbij naar de bestaande wachtlijst, ook de te verwachten groep cliënten met licht verstandelijk beperking en de behoefte aan tijdelijk beschermd wonen te betrekken. Bij het maken van een Impact analyse is het goed om de instroomroutes vanuit de onder punt 3 genoemde routes in beeld te brengen. Bij de huisvestingsopgave is de analyse ook van belang: de doelgroep betreft in meerderheid alleenstaande volwassenen die een woning van minder dan €400,- per maand kunnen betalen. De woningvoorraad bestaat merendeels uit meerpersoonswoningen die te groot en te duur zijn voor deze doelgroep. Er zou gekeken kunnen worden naar de opgave om alleenstaande statushouders te huisvesten en die te combineren met de huisvestingsopgave voor mensen in opvang en beschermd wonen.</p>			
5.1	24 (23)	wmo adviesraden Leidse regio en Katwijk	<p>Financiën en juist prikkels</p> <p>De decentralisatie-uitkering worden aan centrumgemeente Leiden uitgekeerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor maatschappelijke opvang gaat het voor 2017 om ruim 7 miljoen, dat is 10 % minder dan in 2016. • Voor beschermd wonen gaat het 	<p>Advies: de adviesraden adviseren te komen tot een solidariteit die de komende vijf jaar aangepast wordt van 100 naar 50%. Daardoor wordt de stimulans om lokaal preventievorm te geven vergroot in de zelfde mate als het financieel risico, en</p>	Financiële uitwerking volgt in het uitvoeringsprogramma	Geen

			<p>om ruim 29 miljoen, ruim 1 miljoen meer dan in 2016.</p> <ul style="list-style-type: none"> Dit zijn de gegevens op basis van cliënten met een overgangsrecht gecorrigeerd budget. <p>Regionaal is financiële solidariteit afgesproken voor beschermd wonen. Als er een tekort ontstaat bij de centrumgemeente dan dragen alle gemeenten in Holland Rijnland financieel bij. Overschotten worden gereserveerd voor innovatie en/of</p>	<p>gelijktijdig voorspelbaar gemaximeerd. Tevens wordt en negatieve effecten voor cliënten van de herverdeling voorkomen.</p> <p>De adviesraden onderschrijven dat regionale of subregionale samenwerking nodig blijft voor bepaalde vormen van specialistische of acute vormen van opvang. Daarnaast zijn zij van mening dat aanbesteding op (sub) regionale schaal efficiencyvoordelen kan hebben.</p>		
5.2	24 (23)	Adviesraad Sociaal Domein Kaag en Braassem	<p>Regionale opgave huisvesting Hierbij verwijst de adviesraad naar haar advies met betrekking tot Woonagenda 2016 - 2026 'Versterken van het dorps karakter'</p>	<p>De adviesraad heeft in voormeld advies bij pt.20 het navolgende vermeld: De adviesraad adviseert nadrukkelijk aandacht te besteden aan de diverse woonvormen voor mensen met een verschillende problematische achtergronden: *mensen met dementie *mensen met psychiatrische achtergrond *mensen met psychosociale achtergrond Bij de diverse woonvormen wordt onder meer gedacht</p>	<p>Dit betreft een advies voor de gemeente Kaag en Braassem. Wij onderschrijven uw advies, met de kanttekening dat dit beleidskader niet alle vormen van intramurale voorzieningen omvat. Diverse voorbeelden die hier genoemd worden vallen onder andere wetgeving. De huisvestingsopgave zal verder uitgewerkt worden in het uitvoeringsprogramma</p>	Geen

			<p>aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de kern van beschermd wonen is een intramurale woonvorm, waar wonen en ondersteuning als totaal pakket wordt aangeboden - woningen meto.a. beweegdetectoren en elektrisch koken - mantelzorgwoningen - groepswonen - Fokus woningen - crisisopvang, dus het bieden van een tijdelijk onderkomen - respijtoningen voor jongeren, laagdrempelige tijdelijke opvang om even afstand te nemen van de eigen leefsituatie. <p>De vermelding op blz.17 aan het eind van de ¶ alinea dat de gemeente als uitgangspunt heeft dat als bijzondere huisvesting nodig is, het initiatief voor de realisatie daarvan bij de woningcorporaties en de zorginstellingen ligt, vindt de adviesraad te gemakkelijk; zeker voor een gemeente die zich presenteert als dementievriendelijke</p>	
--	--	--	--	--

				gemeente en ook omdat de gemeente vanaf 1 januari 2015 door de decentralisatie van een deel van de Awbz-taken (onder meer (woon-) begeleiding, inloopfunctie (O)GGZ en Beschermd wonen) naar de Wmo hiervoor verantwoordelijk is. De adviesraad herhaalt dit advies hier.		
5.2	24 (23)	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>Betaalbare woningen voor de doelgroep zijn nodig om uitstroom uit voorzieningen weer op gang te brengen. In deze regio is er een lange wachttijd voor sociale huurwoningen, waardoor dit een lastige opgave is. Het vraagt om regionale afstemming en nauw overleg met het domein Wonen</i> Al jaren het probleem; te weinig woningen! Ik zie geen oplossing voor dit probleem in dit plan.	-	Gemeenten erkennen het probleem van het gebrek aan betaalbare huisvesting. Zowel lokaal als regionaal wordt daarom een stevige inzet gepleegd op het gebied van huisvesting de komende jaren.	Geen
5.2	24 (23)	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>Breed arsenaal aan woonvarianten</i> Voorbeelden zijn meer zelfbeheer of magic mix uit Dordrecht	-	Wij nemen deze voorbeelden mee bij het uitvoeringsprogramma .	Geen

5.2	25 en 29 (24 en 28)	Stichting De Binnenvest	Terecht wordt hier gewezen op de noodzaak van de beschikbaarheid van betaalbare woningen die de uitstroom vanuit de voorzieningen (maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen) mogelijk maakt. De Commissie Toekomst beschouwt de aanwezigheid van een breed arsenaal aan woonvarianten en voldoende beschikbare en betaalbare wooneenheden als een van de acht randvoorwaarden voor de realisatie van haar voorstellen.	Zonder de beschikbaarheid van passende huisvesting is de gewenste vernieuwing van het ondersteuningsaanbod aan maatschappelijke zorg niet mogelijk. Dit betekent dat aan de huisvestingsopgave de hoogste prioriteit dient te worden gegeven. De urgentie hiervan komt echter nog onvoldoende tot uiting in dit beleidskader.	De opgave op het gebied van huisvesting heeft grote prioriteit en krijgt vorm in het uitvoeringsprogramma	Onder 5.2 eerste zin 'nodig' vervangen in 'noodzakelijk'
5.3	25 (24)	Wmo adviesplatform gemeente Teylingen	Bij paragraaf 5.3 (Innoveren van huidige ondersteuning en opvang) missen wij concrete ideeën over onafhankelijke cliëntondersteuning voor deze doelgroep en het bevorderen van inzet van ervaringsdeskundigen.	Maak onafhankelijke cliëntondersteuning mogelijk en bevorderde inzet van ervaringsdeskundigen.	Onafhankelijke cliëntondersteuning is aanwezig binnen de Wmo. Wij onderschrijven dat de tekst weinig concreet is.	Tekst is verwijderd.
	25 (24)	Dunavie	Innovatie: Als corporaties komen we vaak knel te zitten tussen cliënt en omwonenden. We hebben een wettelijke plicht woongenot te borgen. Bij ernstige overlastsituaties waarbij de cliënt (zorgmijder) geen gevaar is voor zichzelf kan nu niet worden ingegrepen. Dan is uitzetting nog het enige wat je kan doen. Hier is dan sprake van dat de cliënt de deur dicht houdt voor de wijkteams/ggz/ggd/corporatie/maatschappelijk werk.	Zorgmijders worden nu nog veelal vanuit zorg benaderd. Zorgtoeleiding vanuit de invalshoek creëer een brug naar vertrouwen, uit het isolement halen. De WMO heeft geen budget voor geïndiceerde crisisbegeleiding voor overlast gevende zorgmijders. Meer creativiteit op preventie is	Mee eens	Geen

				nodig.		
5.3	25 (24)	GGD Hollands Midden	<p>pagina 24, paragraaf 5.3</p> <p>Wij raden aan een visie te ontwikkelen op het grijze gebied tussen vrijwillige hulp, van drang, naar een gedwongen kader. Dat gaat onder andere over de samenwerking tussen de domeinen zorg en veiligheid.</p> <p>Dit thema raakt een aanzienlijk deel van de cliënten van de Maatschappelijke Zorg. Denk ook aan ontwikkelingen (aanpak verwarde personen) en wetten als Wet Forensische Zorg, Wet Verplichte GGZ, etc.</p>	De gemeenten zorgen voor een goede samenwerking tussen de domeinen zorg en veiligheid. Dit is belangrijk omdat de gebieden vrijwilligheid, drang en dwang vanuit cliëntperspectief een continuüm zijn.	Dit is een belangrijk onderdeel van het inrichten van een nieuwe vorm van bemoeizorg in de regio. Komt terug in het uitvoeringsprogramma waarbij de afdeling Openbare Orde en Veiligheid van gemeenten en het regionale veiligheidshuis bij betrokken zullen worden.	Geen
	25 (24)	Stichting Zon	<p>Inhoudelijk: <i>Welk aanbod is er nodig om mensen te ondersteunen bij hun wens om (zo lang mogelijk) zelfstandig te wonen?</i></p> <p>Is dit de wens van de mensen of van de overheid?</p>	-	We gaan uit van de wensen van mensen zelf.	Geen
5.3	25 (24)	Adviesraad WMO Leiden	-	(12.) <u>Advies</u> : Breek niet af wat goed gaat voor er een bewezen goed werkend alternatief is.	Mee eens	Geen

5.3	25+ 26 (24+ 25)	Adviesraad Sociaal Domein Kaag en Braassem	bij: Het innoveren van de huidige ondersteuning ,en bij: Toekomstbestendig maken van opvang en ondersteuning, wordt steeds gesproken over 'zelfstandig wonen 'waarbij gesteld wordt dan men dit zelf wil.	De adviesraad onderschrijft niet dat het steeds de wens van mensen is om (zo lang mogelijk) zelfstandig te wonen. Dit kan soms het geval zijn, maar is vaak het gevolg van door overheidsmaatregelen teloorgegangene alternatieven. De adviesraad denkt dat het goed is dit ook te vermelden.	Ons vertrekpunt is de beste maatwerkoplossing voor de cliënt waarbij de wens van de cliënt voorop staat.	N.a.v. eerdere opmerking is passage verwijderd.
5.3	25	Stichting Zon	Inhoudelijk <i>het herstel van iemands leven</i> . Begrip herstel wordt hier wel erg misbruikt!	-	We passen de tekst aan.	De tekst "<i>het herstel van iemands leven</i>" wordt vervangen door "<i>het naar eigen vermogen participeren in de samenleving.</i>"
5.3	25	Stichting Zon	Inhoudelijk <i>De leefbaarheid in de ontvangende wijken mag niet in gevaar komen</i> . Erg stigmatiserend!! Alsof wijken overspoeld worden door mensen met "ongewoon" gedrag? N	-	Dat is niet zo bedoeld, we zullen de passage verwijderen.	Deze tekst verwijderen: <i>De leefbaarheid in de ontvangende wijken mag niet in gevaar komen</i>
5.3	25	wmo adviesraden Leidse regio en Katwijk	Huidige en toekomstige woonvoorzieningen De voorzieningen maatschappelijke zorg zijn overwegend in Leiden aanwezig en in minder mate in Katwijk	Advies: de adviesraden adviseren vroegtijdig overleg te voeren met de buurt. Sociale acceptatie van de omgeving is, gezien de complexiteit , een	Gemeenten streven ernaar om de buurt te betrekken bij het realiseren van woonvoorzieningen.	Geen

			<p>en Alphen. De locaties voor beschermd wonen zijn meer gespreid in de regio, met een accent op Leiden en in mindere mate Alphen en Zoeterwoude. De in het concept voorgestelde lijn betekent dat in meer gemeenten locaties voor opvang gerealiseerd zullen moeten worden, dat deze ook kleinschalig zullen zijn en dagbesteding met het daarbij behorende vervoer bieden.</p> <p>De adviesraden zijn van mening dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeenten voorbestaande en nieuwe woningbouwprojecten de bestemming kleinschalige zorg mogelijk moet maken. • Dat hierin diverse woonvormen gerealiseerd moeten worden. 	<p>belangrijke voorwaarde voor integratie. Dit overleg kan er toe leiden dat de buurt deze woonvorm adopteert en zich inspant om de doelgroep te betrekken, bijvoorbeeld door hen in te zetten als vrijwilligers.</p>		
6.1	27 (26)	's Heeren Loo	<p>We missen een integrale aanpak bij J-GGZC Duidelijke koers naar uitvoering is nog moeilijk te lezen Onduidelijk hoe de Fysieke tafel in combinatie met maatschappelijke opvang wordt gezien Verder geen aanvullingen</p>	-	<p>Aansluiting tussen het domein van de Wmo en Jeugdhulp is een aandachtspunt. Dat geldt niet alleen voor dit beleidskader, wat een visie op Maatschappelijke zorg beschrijft. Afhankelijk van de wijze waarop lokaal ondersteuning wordt gecontacteerd zal er sprake zijn van een Fysieke tafel of niet.</p>	<p>Geen</p>

6.1	27 (26)	Wmo Adviesraad Noordwijkerhout	De uitvoeringsregels zijn belangrijk. De Wmo adviesraad adviseert de gemeenten om deze voor de zomer 2017 gereed te hebben, zodat de tweede helft van 2017 gebruikt kan worden om alle betrokken instanties en burgers voor te bereiden op nieuwe visie en beleid.	-	Voor eind 2017 moet een uitvoeringprogramma worden vastgesteld. Daarin wordt geconcretiseerd op welke wijze het beleidskader uitgevoerd zal worden. Het opnemen van uitvoeringsregels in de lokale beleidsregels Wmo is een verantwoordelijkheid van de gemeenten.	Geen
6.1	27 (26)	wmo adviesraden Leidse regio en Katwijk	Dagbestedingsmogelijkheden op kleinere schaal zouden (ook gelet op het budgettaire kader) een probleem kunnen vormen. Uit cliëntcontacten blijkt dat het soms juist prettiger voor cliënten is om niet weer in de eigen gemeente te gaan wonen, omdat dat nieuwe kansen tegenhoudt.	<u>Advies:</u> neem de mogelijkheid van een frisse start in een andere gemeente mee bij de verdere uitwerking.	Bij het inrichten van ondersteuningsvormen wordt een afweging gemaakt tussen de 'inhoud' en "betaalbaarheid". Bij huisvesting leveren we maatwerk. Indien er zwaarwegende overwegingen zijn om een inwoner niet terug te laten keren naar zijn/haar oorspronkelijke woonplaats wordt daar rekening mee gehouden.	Geen

6.1	27 (26)	Adviesraad WMO Leiden	(4.) In het beleidskader wordt terecht aangegeven dat het versterken van de eigen kracht, eigen regie en opbouw van het netwerk moet worden gestimuleerd.	<u>Advies:</u> Geef in het uitvoeringsprogramma duidelijk aan op welke wijze u dit denkt op te pakken. Te vaak (Wmo/Jeugdwet) blijft het bij woorden en is er weinig tekst over concrete aanpak/acties.	Het is de verantwoordelijkheid van de individuele gemeente om vorm te geven aan een concrete aanpak en acties. Deze zijn namelijk afhankelijk van de lokale situatie.	Geen
6.1	27 (26)	Adviesraad WMO Leiden	-	(14.) <u>Advies:</u> Maak een expliciete vertaalslag van de ontwikkelopgave. Het is onduidelijk voor de Adviesraad of met gegeven budgetten alle goede intenties in deze visie ook adequaat decentraal kunnen worden uitgewerkt/betaald. De Adviesraad gaat er van uit dat in het uitvoeringsprogramma op dit punt meer duidelijkheid kan worden geboden. In het beleidskader wordt dit deels vertaald als een ontwikkelopgave. Een expliciete vertaalslag hiervan geeft meer duidelijkheid en inzicht.	Dit is de intentie van het uitvoeringsprogramma	Geen
6.1	27 (26)	Adviesraad WMO Leiden	(1.) Preventie, outreachend werken, vroegsignalering. Terecht wordt in de tekst van het beleidskader veel aandacht besteed aan vroegsignalering, preventie en outreachend werken. Daar moet, stelt u, lokaal maximaal op worden ingezet	-	Wij nemen uw suggestie over en zullen in het uitvoeringsprogramma extra aandacht besteden aan preventie,	Geen

			<p>omdat beide thema's van groot belang zijn voor het welslagen van de ingezette beleidlijn. Wij adviseren u in het uitvoeringsprogramma hier extra aandacht aan te besteden en een toelichting op te geven. Ons advies wordt ingegeven door onze ervaringen met beide thema's in het kader van de Wmo en de Jeugdwet. Ook daar wordt maximale inzet aangekondigd en noodzakelijk geacht. Echter zowel in 2015, als tot nu toe in 2016 zijn de Jeugd en Gezinsteams (JGT's) en de Sociale Wijkteams (SWT's) in Leiden door allerlei capaciteitsproblemen hier niet of nauwelijks aan toegekomen. Dat werd eerder door ons aangegeven in het ongevraagde advies 'Evaluatie eerste halfjaar uitvoering nieuwe Wmo en Jeugdwet' d.d. 24 september 2015. In 2016 zullen we hier ook weer aandacht voor vragen in een vervolgadvisie op deze evaluatie naar aanleiding van een tweede interviewronde die we hebben gehouden. Breek dus niet af wat goed loopt, voor er een aantoonbaar goed werkend alternatief is. Zet maximaal in op het hulpverlener volgt cliënt-principe!</p>		outreached werken en vroegsignalering.	
6.1	27 (26)	Adviesraad WMO Leiden	(10.) Realistische termijnplanning.	Advies: Trek voor het gehele traject 15 jaar uit, zoals de Commissie Toekomst schetst. Neem de tijd en heb niet de ambitie over vijf jaar het	Er zijn nog geen afspraken gemaakt over de (landelijke) planning. Alle betrokken partijen zijn het er over eens dat	Geen

				gehele decentrale traject op de rails te hebben!	het traject meerdere jaren in beslag zal nemen.	
6.1	27 (26)	Adviesraad Sociaal Domein Kaag en Braassem	Uitvoeringsprogramma Holland Rijnland 2018-2020 De adviesraad vindt het merkwaardig dat een uitvoeringsprogramma voor een Beleidskader Maatschappelijke zorg 2017- 2025 later begint en eerder eindigt.	De adviesraad adviseert in elk geval de eind datum van het uitvoeringsprogramma in overeenstemming te brengen met de looptijd van het Beleidskader Maatschappelijke zorg, dus 2025.	We begrijpen uw opmerking. Het jaar 2020 wordt genoemd omdat het rijk dat jaar noemt als moment van herverdeling van middelen. De jaren tot 2020 zijn voor alle gemeenten hard nodig om voor te bereiden. Alle acties die in het uitvoeringsprogramma terug moeten komen, zijn wel gericht op de langere termijn.	Geen
6.1	27 (26)	Welzijn Teylingen	Wij hebben het regionaal beleidskader maatschappelijke opvang en beschermd wonen met belangstelling gelezen. Het voornemen om deze voorzieningen niet meer door de centrumgemeente te laten uitvoeren maar lokaal in de gemeenten heeft ook consequenties voor het lokale welzijnswerk.	Graag zouden wij worden meegenomen in het ontwikkeltraject. Welzijn heeft een belangrijke rol als het gaat om het bevorderen van inclusie in de wijken, een aspect dat ook in het beleidskader wordt benoemd. Een voorbeeld hiervan zijn onze buurtkamers, waar iedereen welkom is. Tegelijkertijd zien we daar ook hoe moeilijk het soms is als er mensen komen	Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma gaan wij graag in gesprek met de betrokken partijen.	Geen

				<p>die 'anders' zijn. In de buurtkamers werken we met vrijwilligers die door ons begeleid en geschoold worden.</p> <p>Daarnaast zijn wij in buurten en wijken actief om initiatieven van buurt en wijkbewoners op te sporen en waar nodig te ondersteunen. Ook hier is inclusie een belangrijk aandachtspunt.</p> <p>Graag willen wij in gesprek komen en blijven over de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende betrokken partijen, zoals GGZ, Mee, gemeente en welzijn.</p>		
6	27 (26)	Wmo adviesplatform gemeente Teylingen	<p>Er is al veel werk verzet als het gaat om het verzamelen van gegevens. Dat draagt bij aan het maken van een impactanalyse en een plan van aanpak. Wat we missen is hoe alle noodzakelijke partijen zoals wijkagenten, GGD, corporaties, huisartsen, wijkverpleegkundigen, schuldhulporganisaties en verzekeraars bij de verschillende acties worden betrokken.</p> <p>Uit landelijke cijfers blijkt dat op dit moment minder dan de helft van de woningcorporaties betrokken is bij het</p>	<p>De huisvestingsopgave is de sleutel tot vernieuwing van het aanbod, geef daar prioriteit aan</p>	Wij onderschrijven uw opmerking. In het uitvoeringsprogramma zal specifiek aandacht besteed worden aan het vraagstuk rond de huisvesting.	Geen

			<p>huisvesten van opvang- en ggz cliënten. Hoe is dat in de regio Holland Rijnland? Hoe gaan de gemeenten, als dat nodig is, die situatie verbeteren? Er is een aantal woningcorporaties dat alleen woningen wil verhuren aan zorgaanbieders en niet direct aan cliënten uit deze doelgroep. De zorgaanbieders dragen dan de risico's voor beheer, huurderiving en leegstand.</p> <p>Wij adviseren de gemeenten om hier samen afspraken over te maken. Hoe gaan de gemeenten de in de Wmo vastgestelde landelijke toegang voor opvang en beschermd wonen uitvoeren en garanderen?</p>			
6.1	27 (26)	Wmo adviesraad Hillegom	<p>In hoofdstuk 6 komt de financiering aan de orde in de vorm van het herverdelen van het budget van de centrumgemeentes over de gemeentes in de regio. Hierover is nog geen duidelijkheid. De centrumgemeentes willen eerst een discussie over de verdeelsleutel. Tevens komt er waarschijnlijk nog een ingrijpende wetswijziging m.b.t. het openstellen van de WLZ voor een klein deel van de GGZ-groep. Zolang hier geen duidelijkheid is, is het voor de regiogemeentes haast ondoenlijk om een volwaardig plan van aanpak te kunnen voorleggen.</p>	<p>Wij adviseren via de VNG druk uit te oefenen om bovenstaande punten eerst duidelijk te hebben. De vraag van het Rijk om een regionale plan van aanpak waarbij de verdeling van de middelen over de regiogemeentes is uitgewerkt, lijkt ons prematuur zolang er bij de landelijke overheid nog onduidelijkheid bestaat.</p>	<p>Het financiële kader is een van de belangrijke randvoorwaarden bij verdere uitwerking van het beleidskader. Met uitwerking van andere randvoorwaarden zoals preventie en outreachend werken kan al op lokaal gemeentelijk niveau begonnen worden.</p>	<p>Geen</p>

6.1	27 (26)	wmo adviesraden Leidse regio en Katwijk	In het beleidskader wordt terecht aangegeven dat eigen kracht, eigen regie, opbouw netwerk moet worden versterkt. Te vaak (WMO, Jeugdzorg) blijft het bij woorden en is er weinig aandacht voor een concrete aanpak en acties.	Advies: geef in het Uitvoeringsprogramma goed aan op welke wijze u dit denkt op te pakken.	We nemen uw suggestie mee	Geen
6.2	27	Wmo adviesplatform gemeente Teylingen	<p>Bij de acties die genoemd staan bij voegsignalering valt ons op dat elke gemeente, hoe groot of klein ook, het wiel lijkt te gaan uitvinden. Voegsignalering werkt goed als mensen in de 1^e lijn (zoals huisartsen, wijkverpleegkundigen, kerken, consultatiebureaus of jeugdgezondheidszorg, wijkagenten en corporatiemedewerkers) snel en zonder bureaucratische kronkelwegen een melding kunnen doen bij een gemeentelijke dienst of aanbieder die er meteen op af kan gaan. Het gaat niet om meldpunten, registratie signalering, maar het gaat erom dat iemand concreet gaat kijken wat er aan de hand is en wat verergering kan voorkomen.</p> <p>Bij de acties zouden we graag opgenomen zien op welke wijze de gemeenten integraal ('ontschot') gaan werken voor deze groep cliënten. Hoe gaan gemeenten alle relevante afdelingen bij de gemeenten hierbij betrekken en welke rol is hierbij weggelegd voor het sociaal wijkteam?</p>	Onderneem acties om de eerste lijn te benutten voor voegsignalering en ontwikkel 'Eropaf' mogelijkheden om die eerste lijn effectief te laten zijn.	Deze methodiek van voegsignalering is een goede suggestie waar wij gemeenten op zullen wijzen als vorm van voegsignalering en preventie.	Geen

6.2	27	wmo adviesraden Leidse regio en Katwijk	d. Bijna 20% van de nieuwe instroom bestaat recent (nieuwe ontwikkeling) uit cliënten met voornamelijk financiële problemen. Huisuitzetting bij kleine huurschuld heeft voor corporaties en de gemeente grote gevolgen. Een proactieve aanpak van gemeenten en corporaties kan deze instroom tegen geringe kosten beperken.	Advies: start een gedurende een jaar een pilot met corporaties en evalueer de effecten van deze aanpak.	Gemeenten hebben lokaal de mogelijkheid om een pilot te starten in samenwerking met de corporaties. Overigens hebben alle gemeenten convenanten voorkomen huisuitzettingen bij huurschuld afgesloten met corporaties en ketenpartners.	Geen
6.2	27	Adviesraad WMO Leiden	-	(11.) <u>Advies:</u> Investeer in kennis en ervaring en benut de reeds aanwezige specialistische kennis van cliënten en ervaringsdeskundigen.	Wij onderschrijven uw opmerking.	Geen
6.2	27	Adviesraad WMO Leiden	-	(13.) <u>Advies:</u> Verminder administratieve lasten en ontburocratiseer waar mogelijk (denk aan Housing First). Ontburocratisering van het proces van aanvragen van bijzondere bijstand voor eerste inrichting wanneer een cliënt uit de maatschappelijke opvang stroomt (een veel te langdurige procedure), is hard nodig. Dit lange proces is op geen enkele wijze stimulerend voor cliënten die overwegen de	Het leveren van maatwerk en laagdrempelige procedures zijn randvoorwaarden om te komen tot uitvoering van het beleidskader, en zal lokaal vormgegeven moeten worden.	Geen

				stap naar zelfstandige huisvesting te zetten.		
	28 (27)	Dunavie	Acties 2016-2017 2 ^e rij	Inclusie, betrekken directe omwonenden meenemen in preventie	Akkoord	Tekst op pagina 28 van het beleidskader is als volgt aangepast: "Starten met pilots waarbij outreachend werk nauwer verbonden wordt aan professionals in de wijk (bemoeizorg) en waar inwoners en omwonenden een rol spelen in vroegsignalering en preventie."
	27	Kwadraad	Geen opmerking op tekst, wel van belang bij opzetten regionaal projectteam dat vertegenwoordiging van wijkteams deelneemt.	-	We onderschrijven deze opmerking. Wijkteams/ Sociale teams evenals andere relevante ketenpartners worden bij het uitwerken van het uitvoeringsprogramma actief betrokken.	Geen
	27	Wmo Adviesraad Noordwijkerhout	Wij vinden het goed dat cliënten worden meegenomen in de ontwikkeling van nieuw beleid.	-	Wij zullen cliënten blijven betrekken bij de verdere uitwerking.	Geen
	29 (28)	Dunavie	2. Huisvesting 2 ^e rij , 2e kolom	(on)zelfstandige huisvesting	Akkoord	Tekstuele correctie conform voorstel

		Dunavie	3.Doorontwikkelen ondersteuning	Opnemen ondersteuning op inclusie directe woonomgeving	Akkoord	<p>De tekst in de tabel op pagina 27 onder het kopje "Destigmatisering en inclusie" wordt als volgt aangepast:</p> <p>Lokaal en regionaal in gesprek met bewoners en cliënten over initiatieven en acties die kunnen bijdragen aan destigmatisering en inclusie van de doelgroep. Bijvoorbeeld toneelgroep van een GGZ-groep, samen eten in de wijk, het betrekken van de directe woonomgeving bij nieuwe initiatieven, enz. Tegelijkertijd is het belangrijk om op lokaal niveau het ondersteunen van omwonenden rond een inwoner van een van de doelgroepen vorm te gaan geven.</p>
6.2	29 (28)	Adviesraad WMO Leiden	(7.) Huisvesting. Op de toch al krappe huizenmarkt in het lagere huursegment in de gemeente Leiden wordt het dringen. Statushouders, de doelgroep beschermd wonen, de doelgroep die valt onder het VN verdrag gehandicapten, talloze	<u>Advies:</u> breng helder in beeld op welke wijze u in een schaarse markt de prioritering gaat regelen.	In het uitvoeringsprogramma zal specifiek aandacht besteed worden aan het vraagstuk rond de huisvesting.	Geen

			burgers in de minima, enz.			
	29	Wmo Adviesraad Noordwijkerhout	T.a.v. de landelijke ontwikkeling en de verwachting dat er per 2018 een wetswijziging zal plaatsvinden, kan worden gesteld dat er tegen die tijd verkiezingen zijn geweest en er wellicht een nieuw politiek landschap is. Wordt er rekening gehouden met mogelijk andere scenario's?	-	Wij gaan er vanuit dat deze ontwikkeling zijn doorgang vindt.	Geen
7	30 (29)	Stichting Visie-R	<p>Verder hebben wij vraagtekens over het nieuw in te voeren objectief verdeelmodel financiering binnen het voorgestelde kader. Stichting Visie-R vreest een versnippering van de zorg, het aanbod en een mogelijke verlies aan expertise binnen de regionale zorg- of gemeentelijke instellingen.</p> <p>Nu al is samenwerking binnen de WMO met alle afzonderlijke gemeenten een enorme administratieve opgave. Kleine organisaties zoals onze stichting worden daardoor onevenredig zwaar belast. Het is bijna ondoenlijk om door het woud van regels, voorwaarden en rapportages een weg te vinden. Uitgangspunt is en blijft naar onze mening de individuele zorgvrager, helaas blijken regels, voorschriften en het daarbij behorende tijdsplan niet altijd in het voordeel van de cliënt te werken.</p>	<p>Stichting visie-R is voor de oprichting van een regionaal fonds van waaruit direct dagbesteding kan worden opgestart. Nu nog is de termijn tussen aanmeldingen en toekenning naar onze mening te lang. Deze kwetsbare cliëntgroep is gebaar bij snelheid van een integraal aanbod van zorg en dagbesteding. Een cliënt moet bij wijze van spreken, gelijk nog dezelfde week kunnen starten met een traject. Zeker gelet op het altijd dreigende risico op terugval en de algehele verslechtering van de persoonlijke situatie.</p> <p>De gelden die geoormerkt zijn voor dagbesteding kunnen gedeeltelijk</p>	Ook wij streven naar het optimaliseren van de dienstverlening aan burgers en optimalisering van samenwerking met zorgaanbieders. Het terugbrengen van de administratieve lasten bij aanbieders en gemeenten is een van onze doelstellingen. Uw suggestie voor een regionaal fonds wordt niet overgenomen.	Geen

			<p>regionaal vrijgemaakt en gereserveerd worden voor versnelde opstart van dagbesteding, van waaruit de individuele gemeenten na overheveling van taken, gebruik kunnen maken. Dit geeft niet alleen zekerheid voor de individuele burger, maar ondersteunt en vergemakkelijkt ook het werk van de sociale wijkteams in de uitvoering van haar takenpakket. Het is bijna onmogelijk om tot een objectieve verdeelsleutel te geraken. Demografische cijfers ed. mogen dan uitgangspunt voor de objectieve overheveling van de financiering zijn, echter in onze snel en sterk veranderende samenleving is een adequaat vangnet voor kwetsbare medeburgers meer dan noodzakelijk.</p> <p>Een regionaal fonds voor dagbesteding kan daar naar onze mening een positieve bijdrage aan leveren. Stichting Visie-R wil op een positieve manier bijdragen aan een inclusieve samenleving,</p>	
--	--	--	--	--

				een samenleving waar een ieder, ongeacht herkomst of geloof een eigen plaats heeft of leert vinden. Daarnaast blijven wij streven om de dienstverlening naar gemeenten en individuele burgers te optimaliseren en wensen u succes bij het besluitvormingsproces.		
Begrippen kader	31	Stichting Zon	Inhoudelijk: <i>Het doel van maatschappelijke zorg is te voorkomen dat mensen met zware, vaak meervoudige problemen dreigen uit te vallen en daardoor dakloos worden</i> Het doel was toch voorkomen van maatschappelijke uitsluiting? Hfst 3	-	Mee eens	Tekstuele correctie: <i>Het doel van maatschappelijke zorg is te voorkomen dat mensen met zware, vaak meervoudige problemen maatschappelijk worden uitgesloten en/of daardoor dakloos worden.</i>
	31	Stichting Zon	Inhoudelijk: Begrippenkader Toevoegen definitie van en visie op herstel	-	Akkoord. Zie ook reactie op pag 11 van deze nota.	Zie pag 11 van deze nota
	31	Stichting Zon	Inhoudelijk: De OGGz is een containerbegrip voor alle activiteiten op het terrein van de geestelijke gezondheidszorg. Dat lijkt mij niet want dan horen de poliklinieken van Rivierduinen er ook bij... Bovendien zegt de schuingedrukte definitie weer iets anders. Net als de	-	Conform antwoord op eerdere reactie van ZON op pagina 31/32 van NvI	Tekstuele aanpassing conform eerdere reactie van ZON op pagina 31/32 van NvI

			OGGZ-doelgroep moet ook voor de OGGZ een eenduidige beschrijving worden gebruikt.			
	32	Stichting Zon	Inhoudelijk: Zorgmijders Er zijn mensen die geen hulp vragen terwijl die wel zorg nodig hebben. Iets te mager geformuleerd zie tekstvoorstel.	De Inspectie voor de Gezondheidszorg definieert zorgmijders als volgt: "Sociaal kwetsbare mensen die vanuit de optiek van professionele hulpverleners niet de zorg krijgen die zij nodig hebben om zich in de samenleving te handhaven en geen op de reguliere hulpverlening passende vraag hebben en lijden aan ernstige en langdurige psychische problematiek"	Mee eens.	Tekstuele correctie conform voorstel
Alg		Wmo adviesraad Hillegom	De ontwikkelingen in de wereld staan niet stil. De wens om zoveel mogelijk mensen uit de doelgroep te helpen aan een betaalde baan. Deze mensen komen veelal in aanmerking voor routinematige werkzaamheden. Hier is de concurrentie al groot o.a. immigratie door asielzoekers als ook mede-Europeanen. Eveneens is robotisering in opkomst. Verwacht wordt dat dit zich in de nabije toekomst progressief zal versnellen. Hierdoor zal naar verwachting het aanbod van banen aan de onderkant van de maatschappij afnemen en de druk op de dagbesteding toenemen.	-	De gemeenten monitoren alle ontwikkelingen die betrekking hebben op de Wmo, de participatiewet en daarmee ook op dit beleidskader.	Geen

Alg	Wmo adviesraad Hillegom	Bij het terugdringen van verblijf in een WLZ-instelling zal het aantal uren =fte's in de begeleiding sterk toenemen. Men zal zich hiervan bewust moten zijn om de doelstellingen te kunnen realiseren.	-	Bij uitstroom uit een voorziening is ambulante ondersteuning vaak langdurig nodig. Het is inderdaad belangrijk dat hier erkenning voor is (zie pg. 17, 5^e bolletje). Dit betekent ook een financiële verschuiving (meer ambulante begeleiding, minder intramurale voorzieningen)	Geen
Alg	Adviesraad Sociaal Domein Kaag en Braassem	We eindigen met een paar algemene opmerkingen: -er wordt aangegeven dat maximaal ingezet wordt op preventie en vroegsignalering. De adviesraad steunt dit zeker maar:	-Naar de mening van de adviesraad zal hiertoe iets aan (de samenstelling van) het Kernteam (elders sociale wijkteams) moeten gebeuren, aangezien tot op heden preventie en vroeg signalering kennelijk geen prioriteit hebben gehad. Extra kennis en ervaring is noodzakelijk om te komen tot een betere en nieuwe aanpak. Ook wordt aangeraden de samenwerking te intensiveren met wooncorporaties om huisuitzettingen, met als gevolg extra problemen	De gemeente Kaag en Braassem geeft zelf invulling aan de randvoorwaarden preventie en vroegsignalering.	Geen

				voor de betrokkene(n), maar ook extra kosten voor de corporatie en voor de daaropvolgende nieuwe opvang, te voorkomen.		
BIJLAGE 1	P 2	Stichting Zon	Inhoudelijk 4 Bevorderen maatschappelijke participatie; 5. Dagbesteding, activering en werk; 6. Zwerfjongeren. Wat is het verschil tussen 4 en 5? PS En natuurlijk de opsomming onder elkaar.	-	Deze tekst is afkomstig uit het huidige beleidskader Regionaal Kompas. Dagbesteding, activering en werk richt zich voornamelijk op het verkrijgen van arbeidsvaardigheden en het verwerven van inkomen. Onder het brede begrip maatschappelijke participatie valt o.a. deelname aan activiteiten buiten het eigen huis en buiten de eigen sociale kring. Dit zijn ook sociaal culturele activiteiten en sport, of activiteiten die liggen in het verlengde van de zorg voor eigen persoon en huishouden zoals begeleid winkelen.	Geen
	P 3	Stichting Zon	Inhoudelijk: het doel van maatschappelijke zorg is te	-	Mee eens.	Tekstuele aanpassing:

			voorkomen dat mensen met zware, vaak meervoudige problemen dreigen uit te vallen en daardoor dakloos worden Het doel hoofdstuk 3 was voorkomen van maatschappelijk uitsluiting?			“ het doel van maatschappelijke zorg is het voorkomen van maatschappelijke uitsluiting”.
	P 3	Stichting Zon	Inhoudelijk: Er zijn geen exacte cijfers bekend over de omvang van de doelgroep maatschappelijke zorg. Dit heeft te maken met het complexe karakter van de doelgroep Natuurlijk!	-	-	Geen
	P 3/4	Stichting Zon	Inhoudelijk Risico voor sociale uitsluiting In dit hele hoofdstuk lopen ideeën over oorzaak en gevolg door elkaar en hanteert men een rommelige redenering met veel wij-zij denken.	-	De teksten zijn afkomstig uit de regionale OGGZ monitoren van Holland Rijnland en Holland Midden gemaakt door de RDOGHM.	Geen
Bijlage (uitvoerings programma)	P 3	wmo adviesraden Leidse regio en Katwijk	In de bijlage bij het concept beleidskader wordt aangegeven wat de omvang van de doelgroep is. voor maatschappelijke zorg gaat het om, geschat, een kleine 1% en een risicogroep van 4-5%. In Holland Rijnland is ongeveer 3% van de volwassenene en ouderen matig tot sociaal uitgesloten. Tussen gemeenten zijn duidelijke verschillen (van 0,7 tot 6,2%) te zien. Deze bestaan tussen grotere en kleine gemeenten. Maar ook tussen gemeentes van vergelijkbare grootte. Ook tussen de aantallen indicaties voor beschermd wonen zijn grote verschillen tussen de gemeenten. Het gaat hier in Holland	Advies: de adviesraden adviseren deze cijfers te analyseren, ook door te onderzoeken of er verschillen zijn tussen gemeenten of wijken, bijvoorbeeld in preventieaanpak, mogelijke voegsignalering door de sociale teams, huisartsen en maatschappelijke organisaties, door de sociale structuur, door de acceptatie door de omgeving , door de beschikbaarheid van het	De aantallen opgenomen in de bijlage geven weer in welke gemeente momenteel intramurale zorg wordt ontvangen. Deze mensen hoeven niet uit deze gemeente te komen, maar wonen daar nu bij een instelling. De verschillen worden dus verklaard door de locaties van het beschermd wonen.	Geen

			<p>Rijnland om ruim 500 mensen, waarvan 46% in Leiden, 16% in Noordwijk en 16% in Alphen. In de andere gemeenten zijn de percentages laag.</p> <p>De adviesraden zijn van mening dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De verschillen in percentages groot zijn. • Dat die verschillen niet eenvoudig te verklaren zijn uit de omvang van gemeenten of hun sociaaleconomisch structuur. • Dat het van belang is nader te bezien welke factoren hieraan ten grondslag liggen en te bezien hoe deze kennis kan worden benut voor het behalen van de doelstellingen van het beleid. 	<p>sociale netwerk, door de inzet op vrijwilligerswerk bij uitkeringen, dan wel door verschillen in wijze van rapporteren van instellingen en gemeenten.</p>		
BIJLAGE 1	p 5	Kwadraad	<p>Er staat een kolom 19 tm 64 jaar en 65 plus. Is er ook data beschikbaar mbt de leeftijdsdoelgroep 18-min?</p>	-	Deze informatie is niet meegenomen in dit beleidskader omdat het onder Jeugdhulp valt.	Geen
BIJLAGE 1	P 6	Libertas Leiden	<p>De tabel toont aanbod dat functioneel is omschreven. Er zijn echter meer initiatieven die preventie voor de doelgroep beoogt en bereikt, zoals Welzijn op Recept</p>	<p>Initiatieven zoals Welzijn op Recept meenemen in de tabel</p>	Initiatieven zoals welzijn op recept hebben een lokale functie. Deze voorzieningen worden niet meegenomen in het regionale beleidskader maar horen zeker wel thuis in lokale gemeentelijke plannen	Geen

					nav het beleidskader en het uitvoeringsprogramma	
BIJLAGE 1	P 6	Kwadraad	Er ontbreken voorzieningen op het gebied van Preventie, Huiselijk geweld en OGGZ	Aanvullen svp onder: <ul style="list-style-type: none"> • Preventie: Integrale crisisdienst, Holland Rijnland en Midden Holland, regionaal • OGGZ: aanvullen met Toeleidingsteam voor zorgmijders te Leiden • Huiselijk geweld: Project Met hulpofficieren van Justitie Meewegen inzake WTH (= wet tijdelijk huisverbod) in Holland Rijnland, regionaal 	We nemen uw suggestie over.	Tabel met voorzieningen in de bijlage op pagina 6 wijzigen conform tekstvoorstel.
BIJLAGE 1	p 7	Wmo adviesplatform gemeente Teylingen	Uit de bijlage bij het beleidskader blijkt (schema op pagina 6) dat er vooral een relatie lijkt te zijn tussen de gemeente waar zich een beschermd wonen voorziening bevindt en het aantal cliënten voor beschermd wonen in een gemeente. Dit pleit ervoor om de uitvoering van opvang en beschermd wonen als een regionale opgave blijven benaderen. Om in alle afzonderlijke gemeenten een voorziening voor beschermd wonen als een regionale opgave te blijven benaderen. Om in alle afzonderlijke gemeenten een voorziening voor beschermd wonen te realiseren met	Overschat en onderschat de mogelijkheden van de mensen om wie het gaat niet. Ontwikkel in het ondersteuningsaanbod een range van waakvlamcontact tot en met beschermd wonen met 24-uurs toezicht.	De gemeenten in Holland Rijnland maken samen met zorgaanbieders afspraken over welke ondersteuning het beste op welk niveau gerealiseerd dient te worden. Dit in relatie tot de in het beleidskader benoemde transformatieopgave en randvoorwaarden.	Geen

			24-uurs aanwezigheid van personeel (om de veiligheid van bewoners en omgeving waarborgen, denk aan drugsdealers die deze groep gemakkelijk weten te vinden) is zeer kostbaar.			
	7	Stichting Zon	Inhoudelijk: Voor ZZZ 6 geldt bij de centrumgemeente de stelling dat cliënten met dermate zware zorgvragen in de Wlz thuishoren. Deze indicatie wordt in de praktijk zeer zelden toegekend. En dus organiseren we niets voor deze mensen en laten ze tussen wal en schip vallen?	-	Uitgangspunt is dat inwoners niet de dupe mogen worden van niet goed aansluitende wet- en regelgeving. De gemeente neemt dus haar verantwoordelijkheid maar blijft in gesprek met het rijk over doelgroepen die naar het idee van gemeenten niet passen in de Wmo.	Geen
BIJLAGE 1	P 8	Prodeba	Onder 'Aanbieders beschermd wonen' wordt op dit moment geen onderscheid gemaakt in type woonvormen (oa. extra- versus intramuraal). Voor een cliënt of ketenpartner is het van belang om te weten of een cliënt zelf wel of geen huur dient te gaan betalen en welke duur van wonen er verwacht mag worden.	In een aanvullende kolom of per kopje onderscheid maken in de verschillende aangeboden woonvormen. Voor Prodeba geldt in dit geval: 33 beschermd wonen plekken met scheiden van wonen en zorg, middels de ontwikkelingsgerichte aanpak.	Het klopt dat hier momenteel geen onderscheid in wordt gemaakt, uitgegaan wordt van het aantal cliënten met een GGZ C indicatie. Bij de verdere analyse nemen we uw suggestie om dit onderscheid te maken mee.	Geen

BIJLAGE 1	P 8	Prodeba	Prodeba heeft 33 beschermd wonen plekken in tegenstelling tot de genoemde 31.	31 wijzigen naar 33.	Akkoord	31 wijzigen naar 33.
BIJLAGE 1	P 8	Prodeba	Onder 'specialisme' wordt gesproken over jongeren met een ontwikkelingsstoornis, wat mogelijk verwarring kan creëren over de minimale leeftijdsgrens.	Jongeren wijzigen naar 'Jongeren vanaf 18 jaar.'	Akkoord	Jongeren wijzigen naar 'Jongeren vanaf 18 jaar.'
BIJLAGE 1	P 12	Prodeba	Onder 'herstel en preventie' wordt het volgende genoemd: "Het is hierbij van belang dat zorgaanbieders niet te passief zijn maar actief gaan <i>experimenteren</i> en dat gemeente hierin ondersteunt waar mogelijk." Ook hier wordt aangelopen tegen het, in het beleidsstuk eerder genoemde probleem, van een tekort aan huisvesting. Het lopende onderzoek naar het Leidse Gasthuis, waarbij wordt samengewerkt tussen verschillende zorg- en welzijnsinstanties, corporaties en gemeente Leiden, wordt in het	-	Lokale initiatieven worden niet genoemd.	Geen

			beleidsstuk niet genoemd.			
BIJLAGE 1	p 15	Stichting De Binnenvest	<p>Hier wordt verwezen naar de gefaseerde invoering van een objectief verdeelmodel voor de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke Opvang met ingang van 2015: 100 % historisch in 2015, 50 % historisch en 50 % objectief in 2016 en 100 % objectief in 2017. Echter, totdat er duidelijkheid bestaat over de gevolgen van de veranderingen rond Beschermd Wonen als gevolg van de conclusies van de Commissie Toekomst, wordt de decentralisatie-uitkering MO bevroren op het niveau van 2016. Dit is overeengekomen in het bestuurlijk overleg tussen de VNG en Staatssecretaris van Rijn. Concreet betekent dit dat van de genoemde korting in 2017 dus geen sprake is (Bron: bericht op website VNG, Verdeling budgetten Beschermd Wonen en Opvang 2017, d.d. 25 mei 2016).</p> <p>Dit betekent dat op pagina 15 dus ten onrechte wordt gesteld dat de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke Opvang van de Gemeente Leiden in 2017 met € 750.000,- wordt gekort. Immers, het budget is bevroren op het niveau van 2016. De eveneens op pagina 15 voorgestelde maatregelen om de</p>	Aanpassing van de genoemde passages op pagina 15 van bijlage 1 conform de afspraken van het bestuurlijk overleg VWS en VNG.	Akkoord	Tekstuele aanpassing met de meest recente bedragen uit de meicirculaire van 2016

			genoemde korting in 2017 op te vangen lijken dan ook voorbarig. Er ontstaat zo in 2017 echter ruimte voor de gemeente om met de gemeenten in de regio, de zorgaanbieders, en de corporaties te onderzoeken op welke wijze een toekomstbestendige vorm van opvang en Beschermd Wonen gerealiseerd en gefinancierd kan worden.			
BIJLAGE 1	P 10	Dunavie	5 ^e alinea: Dit vraagt meer flexibiliteit van gemeenten.	Dit vraagt meer flexibiliteit van gemeenten, verhuurders en hypotheekverstrekkers.	Deze tekst betreft een verslag hetgeen opgemerkt is bij een bijeenkomst.	Geen
BIJLAGE 1	P 10	Dunavie	5 ^e alinea: Bij huisuitzettingen wordt gewerkt vanuit wantrouwen en vermoedens van onwil. Dit vind ik erg kort door de bocht. Als je het zo opschrijft lijkt dat de waarheid te zijn. Veel gemeenten werken met een convenant voorkomen huisuitzetting. Daar waar het niet lukt is vaak waar de overlast heel ernstig is of men niet mee wil werken aan schuldhulpverlening.	Genuanceerder schrijven... Zo zijn de corporaties wel erg de boeman.....	Deze tekst betreft een verslag hetgeen opgemerkt is bij een bijeenkomst.	Geen
	11	Stichting Zon	Inhoudelijk: Het mixen van doelgroep is goed mogelijk maar een nabijgelegen steunpunt is dan wel nodig. Welke doelgroep(en)?	-	Deze tekst betreft een verslag hetgeen opgemerkt is bij een bijeenkomst.	Geen
BIJLAGE 1	P 12	Dunavie	Herstel en preventie: Ik mis dat instellingen bijna geen vastgoed meer ontwikkelen maar zelfs eerder afstoten en dat voor nieuwe huisvesting vooral naar de corporaties wordt gekeken. Dit mag scherper worden geformuleerd	Het is hierbij van belang dat zorgaanbieders niet passief zijn maar actief gaan experimenteren en dat gemeente/corporatie hun bijdrage in levert aan	Deze tekst betreft een verslag hetgeen opgemerkt is bij een bijeenkomst.	Geen

			zodat dat bij gemeenten en corporaties goed op het netvlies komt te staan.	de huisvesting hiervan.		
BIJLAGE 1	P 12	Dunavie	Herstel en preventie: Ik mis dat instellingen bijna geen vastgoed meer ontwikkelen maar zelfs eerder afstoten en dat voor nieuwe huisvesting vooral naar de corporaties wordt gekeken. Dit mag scherper worden geformuleerd zodat dat bij gemeenten en corporaties goed op het netvlies komt te staan.	Het is hierbij van belang dat zorgaanbieders niet passief zijn maar actief gaan experimenteren en dat gemeente/corporatie hun bijdrage in levert aan de huisvesting hiervan.	Deze tekst betreft een verslag hetgeen opgemerkt is bij een bijeenkomst.	Geen
BIJLAGE 1	P 12	Dunavie	Laatste alinea/1 ^e boulet: De omgeving is niet altijd ondersteunend: wat wil je hier zeggen?	De draagkracht van de directe omgeving is niet altijd toereikend waardoor de kans op slagen van het zelfstandig wonen onder druk komt te staan	We bedoelen daar inderdaad dat de draagkracht van de omgeving niet altijd voldoende is om het zelfstandig wonen te laten slagen	Geen
BIJLAGE 1	P 16	Wmo adviesplatform gemeente Teylingen	Tenslotte adviseren wij om met betrekking tot de ontwikkeling in de decentralisatie uitkering Maatschappelijke Opvang, contact op te nemen met de VNG en te verifiëren of de beschreven korting in 2017 daadwerkelijk aan de orde is.	-	We onderhouden contact met de VNG over de middelen voor de centrum-gemeenten.	Geen